

Sektörel Görünüm

Gıda Sanayi

Ağustos - 2022

Sektörel Görünüm

Gıda Sanayi

COVID-19 döneminden sonra ülkeler birçok alanda kendine yetebilmeye gayret etmiştir. Enerji sektörüyle başlayan süreç gıda sektörüyle devam etmektedir. Gıda arzı ve güvenliği bu dönemde gündemin üst sıralarında yer almakta ve ülkeler politikalarını bu duruma adapte etmeye çalışmaktadır. Rusya-Ukrayna savaşının etkisiyle artan gıda fiyatlarıyla uluslararası gıda fiyatları tarihsel olarak en yüksek seviyelerini görmüş ve tüm alt gruplarda kayda değer artışlar gözlenmiştir. Ülkeler birtakım önlemler açıklarken, Çin başta olmak üzere bazı ülkeler gıda stoklarını arttırmaya yönelik adımlar atmıştır.

Ülkemiz de bu duruma paralel şekilde tedbirler almış, bazı tarım ürünlerinde gümrük vergileri indirmiş ve yeni teşvikler vermiştir. Ayrıca Haziran ayında Ticaret Bakanlığı tarafından Dahilde İşleme Rejimi (DİR) devreye alınmıştır. DİR, ihrac ürünlerimizi çeşitlendirmek ve ihrac ürünlerimize dünya piyasalarında rekabet gücü kazandırmayı amaçlayan bir gümrük rejimidir. DİR kapsamında, firmalar ithal ham maddeden mamul ürünün ihracatını gerçekleştirebileceği gibi, piyasa koşulları doğrultusunda yurt içinden temin edilen eşyadan mamul ürünün ihracatının ardından ithalat gerçekleştirerek de ithal eşyasını serbestçe kullanabilmektedir. Yapılan yeni bir düzenleme ile yurt içindeki üretimin ihrac edilecek ürünlerin üretiminde kullanılmasının önüne geçilerek, yurt içindeki arzın yurt içi tüketime konu olan ürünlere kanalize olması sağlanacaktır. Böylelikle, yurt içi gıda arzı ve dolayısıyla ilgili ürünlerin fiyat istikrarı desteklenmiş olacaktır.

Ek olarak, son dönem tarımsal emtia fiyatlarında ülkemizin de arabuluculuğunda yapılan görüşmeler sonucunda imzalanan Tahıl Koridoru Anlaşması (Tahıl ve Yiyecek Maddelerinin Ukrayna Limanlarından Emniyetli Sevki Girişimi Belgesi) ile Ukrayna'da bulunan tahıl ürünlerinin dünya pazarlarına taşınmasına olanak sağlanacak olmasının olumlu etkileri izlenmektedir.

Önümüzdeki dönemde dondurulmuş gıda ve sağlıklı atıştırmalıklar ürünlerine talebin artması sektörün önümüzdeki dönemde eğilimlerini etkileyecektir. Ayrıca organik ürünlerin ve sürdürülebilir bir yaşama uygun ürünlere talep de giderek artmaktadır. Gıda güvenliği hususunda ve online satışların talep görmesiyle tedarik zincirlerine yatırımın artması beklenmektedir. Türkiye bu hususlarda yapacağı atılımlarla önümüzdeki dönemde gıda sektöründe öne çıkan ülkelerden birisi olabilir.

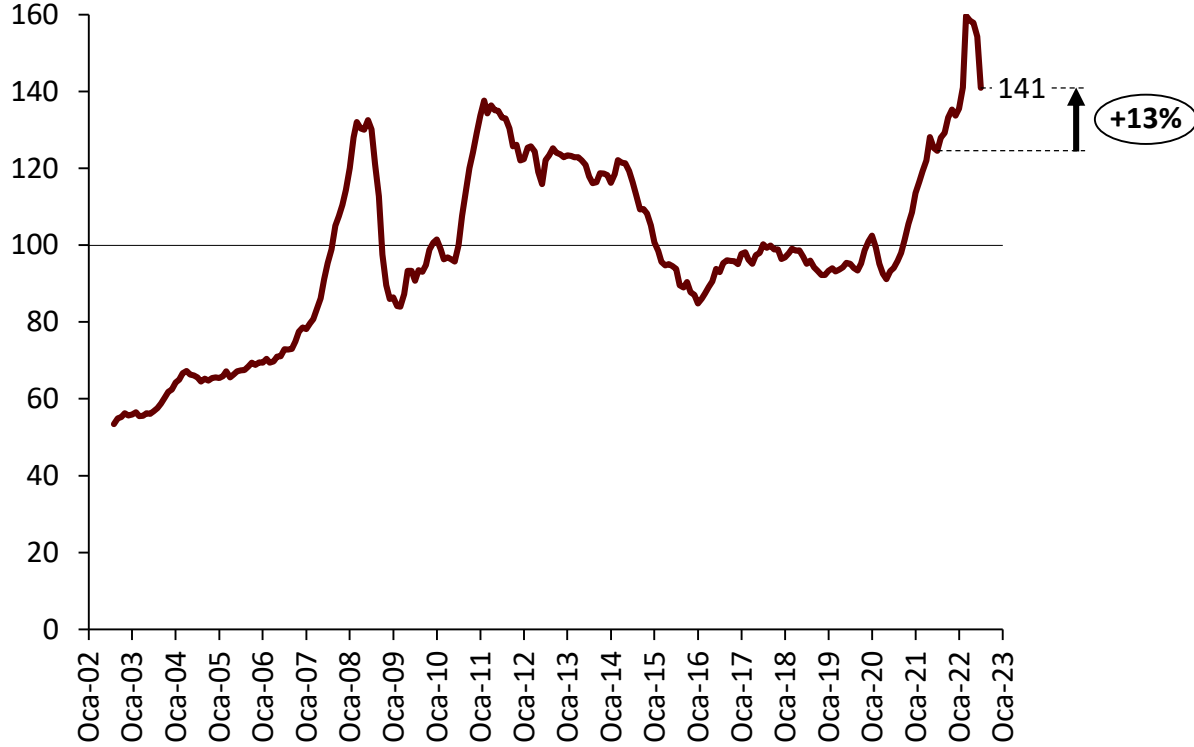

Küresel - Gıda Endeksleri

Son bir yılda gıda fiyatları rekor kırsa da son dönemde düşüş eğilimine girdi.

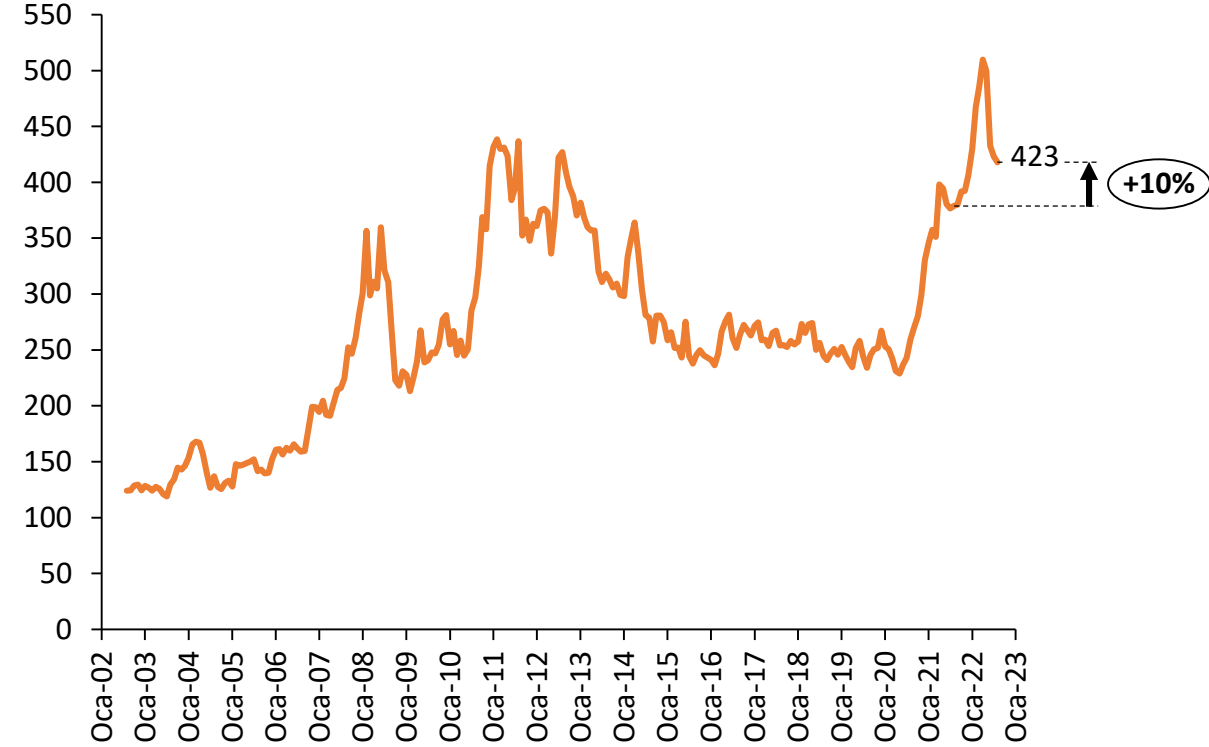
FAO Gıda Endeksi

Endeks Değeri

Bloomberg Gıda Endeksi

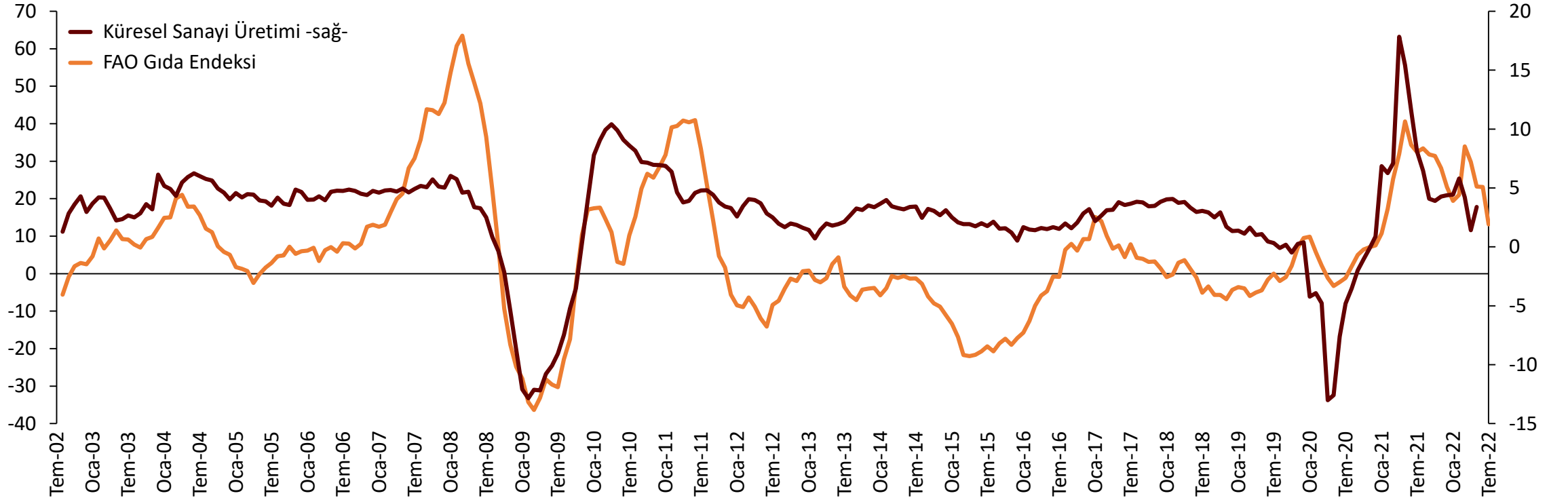
Endeks Değeri

Küresel ekonomik durgunluk gıda endeksini önümüzdeki dönemde daha da düşürebilir.

FAO Gıda Endeksi vs Sanayi Üretimi

Yıllık % Değişim, %

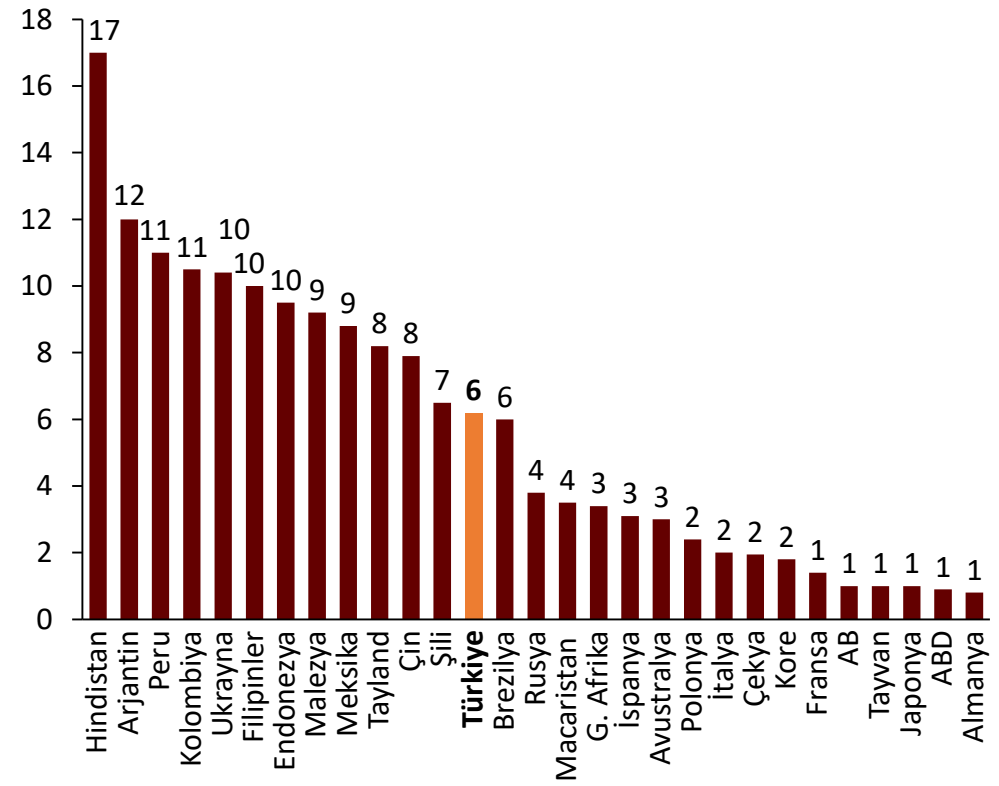

Küresel - Gıda Üretimi

Tarımsal üretim payında Türkiye dünya ortalamasının yakınında yer alıyor.

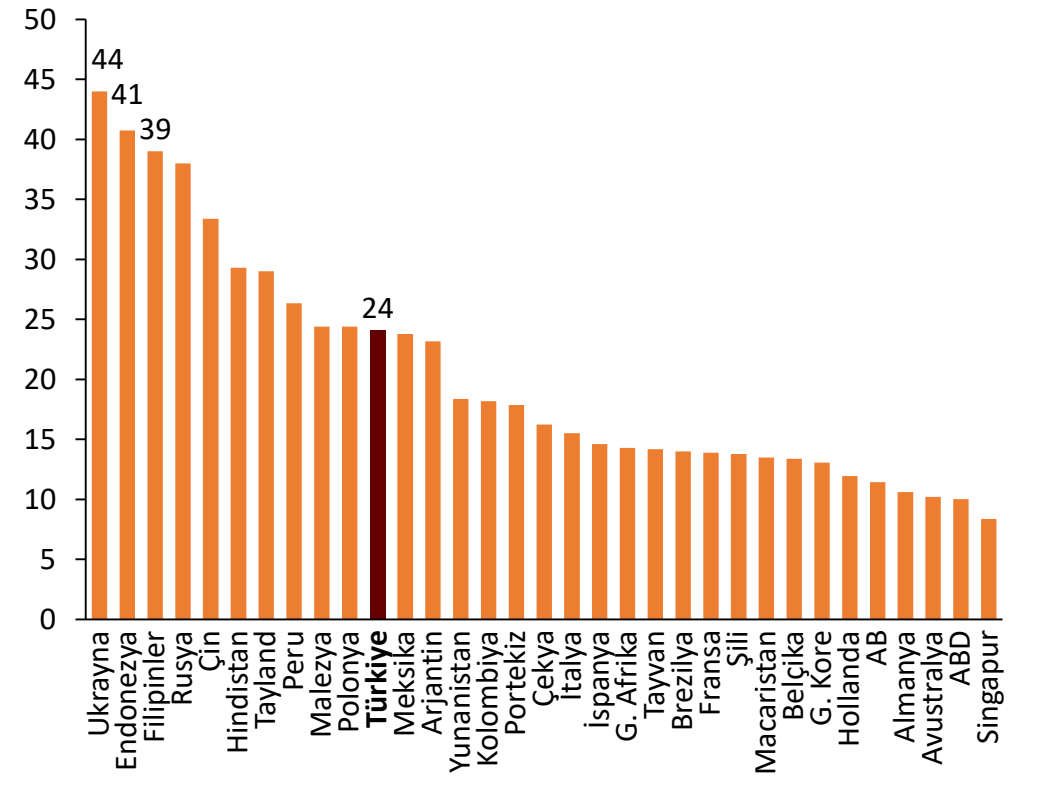
GSYH'deki Tarımsal Üretim Payı

%

Genel Tüketim Harcamalarına Göre Gıda Tüketimi

%

Gıda arzı kaynaklı hızlı önlemler alınırken toplam istihdam içindeki pay geliştirmekte olan ülkelerde çok yüksek.

Ülkelerin Gıda Önlemleri

Temmuz 2022 Sonu İtibariyle

Bölgeler	Önlemler
ABD	Aynı yıl aynı arazide 2 ürüne izin verme, bunun için sigorta genişletme Teknolojiye dayalı «hassas tarım» için teknik destek geliştirmek Yerli gübre üretimi için finansman desteğini 250 milyon \$'dan 500 milyon \$'a çıkarmak
AB	Gıda tedarik sistemini tehditlere karşı korumak için kapsamlı plan hazırlandı. Özellikle Rusya'nın egemenliğini azaltmak amacıyla acil eylem planı açıklandı.
Japonya	Kimyasal gübre alımı için destek Artan gübre fiyatlarına karşılık tarımsal ürün desteği Yerli buğday üretimine finansman Tarım, ormancılık ve balıkçılık için mali program
Birleşik Krallık	Mısır yağı yerine Ayçiçek yağı kullanımına izin verildi. Yerli gübre üretimi için tesisat yardımı, üre gübresinin yasaklanması ertelendi
Türkiye	Temel gıda maddelerinde KDV %8'den %1'e indirildi. Seçili gıda maddelerine (et, Ayçiçek yağı, tereyağı vs) ihracat kısıtlaması yapıldı.
Çin	Çiftçilere doğrudan mali sübvansiyon Devlet destekli tohum yetiştirme alanı 100'den 216'ya çıkarıldı.
Malezya	22 Haziran'dan itibaren tavuk ihracatına yasak getirildi. Tavuk satışlarına tavan fiyat üzerinden sübvansiyon verildi. Günlük ihtiyaç olan 12 kalemden fiyat kontrol mekanizması getirildi.
G. Kore	2022 sonuna kadar gıda ithalatında gümrük vergisi kaldırıldı. 2023 sonuna kadar kahve ve kakaoda KDV düşürüldü. Basit gıda maddelerine KDV muafiyeti getirildi. Gıda üreticilerine un, hayvan yemi ve gübre konularında mali destek sağlandı

Toplam İstihdam İçinde Tarımın Payı

%

Ülke	%25'in Üstü
Kenya	%54
Hindistan	%43
Pakistan	%37
Nijerya	%35
Fas	%33
Tayland	%31
Gana	%30
Endonezya	%29
Peru	%27
Çin	%25
Sri Lanka	%25

Ülke	%10'un Üstü
Filipinler	%23
Romanya	%21
Mısır	%21
Türkiye	%18
El Salvador	%16
Kolombiya	%16
Ukrayna	%14
Tunus	%14
Meksika	%12
Malezya	%10

Ülke	%10'un Altı
Polonya	%23
Brezilya	%21
Şili	%21
Arjantin	%18
Rusya	%16
Güney Afrika	%16
Kore	%14
Macaristan	%14
Çekya	%12
Arabistan	%10

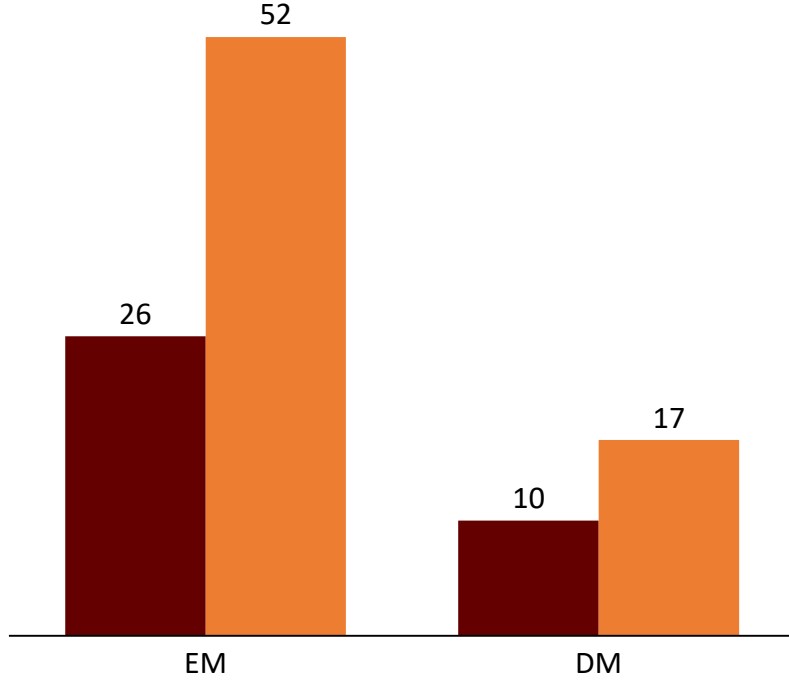
*Gelişmekte Olan Ülkeler Ortalaması= %15

**Gelişmiş Ülkeler Ortalaması= %2

Gelişmekte olan ülkeler gıda şoklarından daha hızlı etkileniyor.

TÜFE Sepetinde Gıdanın Payı

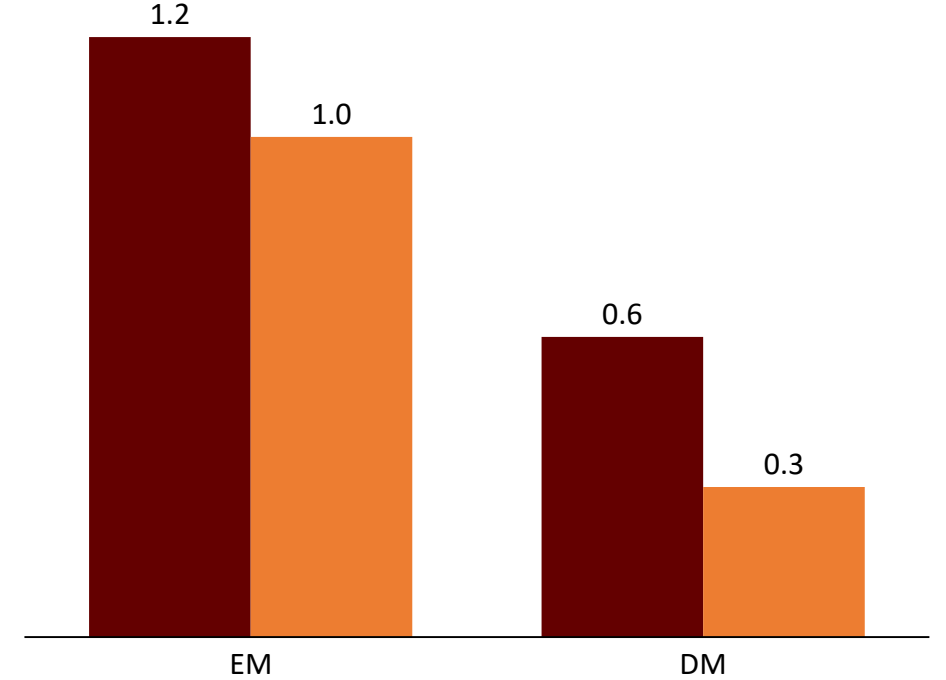
Gelişmiş Ülkeler ve Gelişen Ülkeler

Medyan
En Yüksek

Enflasyona Ortalama Etki

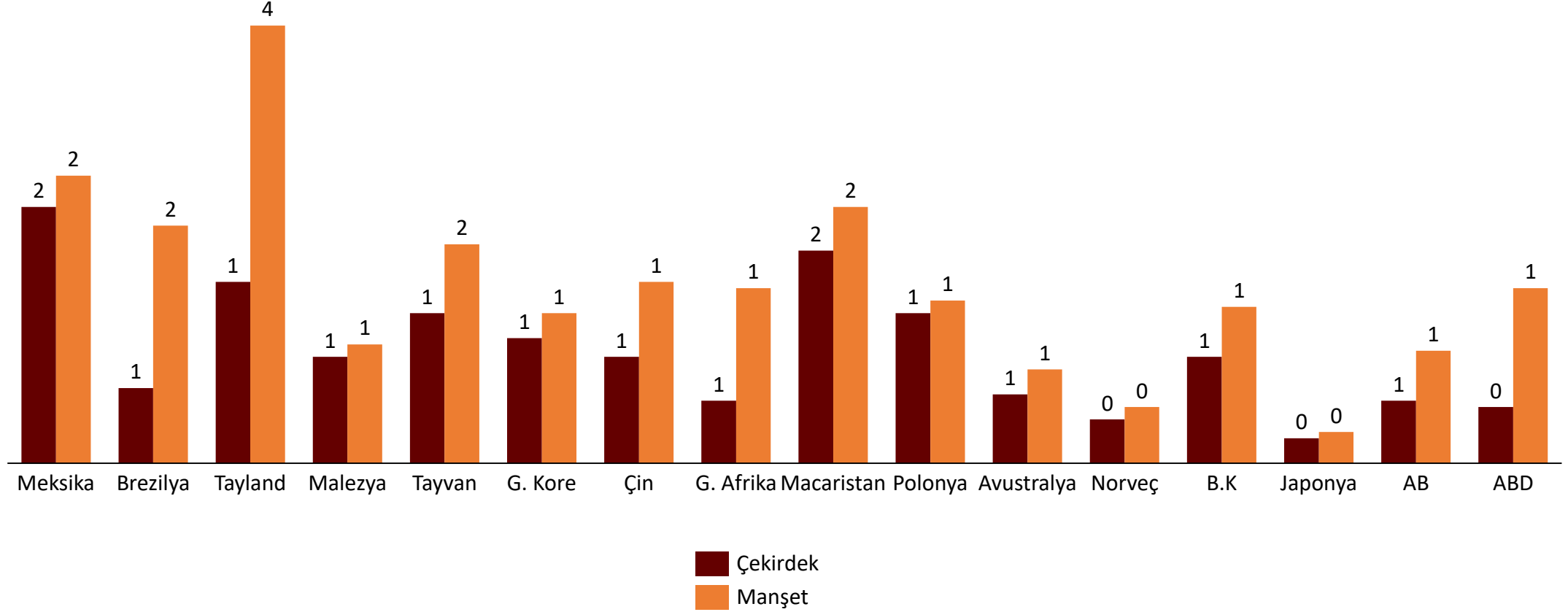
%20 Arz Şoku Sonrasında FAO Gıda Endeksindeki Artış

Manşet
Çekirdek

Gıda şokları hem manşet enflasyonu hem de çekirdek enflasyon üzerinde etki bırakıyor.

FAO Gıda Endeksindeki %20 Artışın TÜFE Üzerindeki Etkisi
%

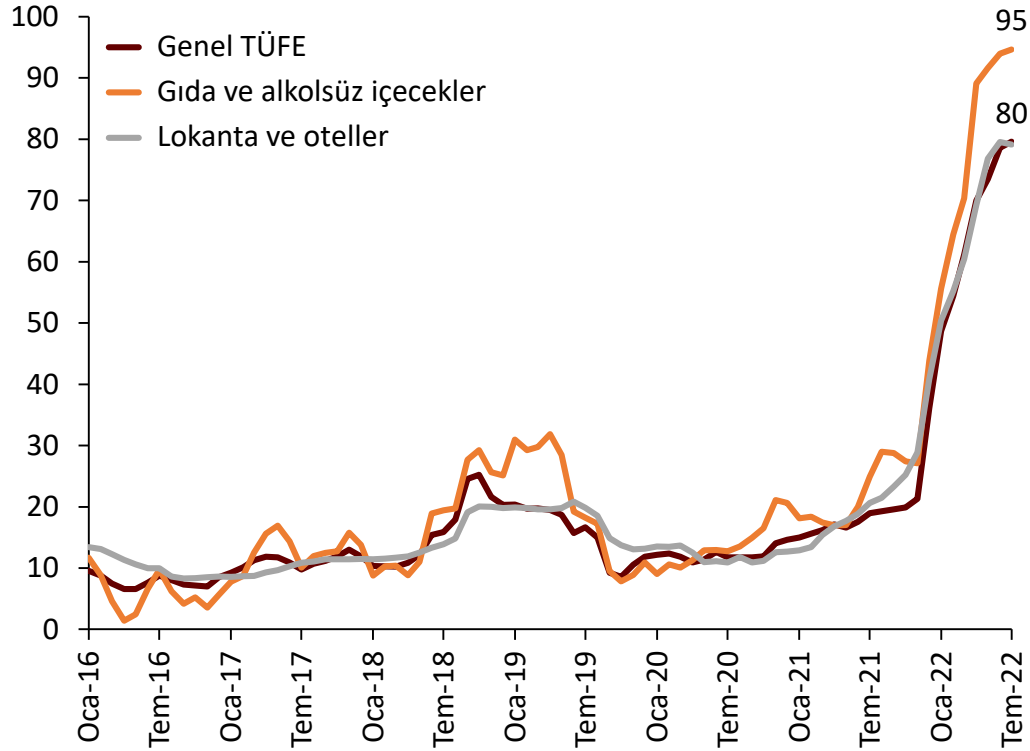

Türkiye’de yıllık gıda fiyatları artışı %95’e çıkarken süt ve yağ grubu grup genelinden daha hızlı artış gösterdi.

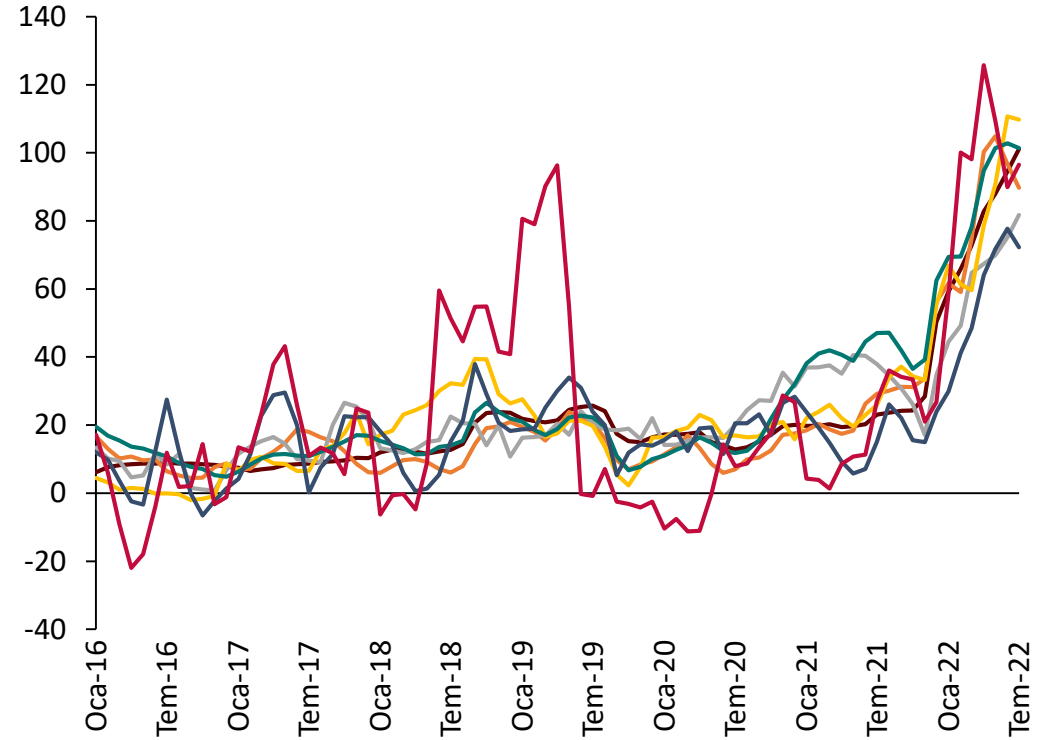
TÜFE ve Gıda Ürünleri Artışı

Yıllık % Değişim, Temmuz 2022

Gıda Grubu Alt Ürünleri

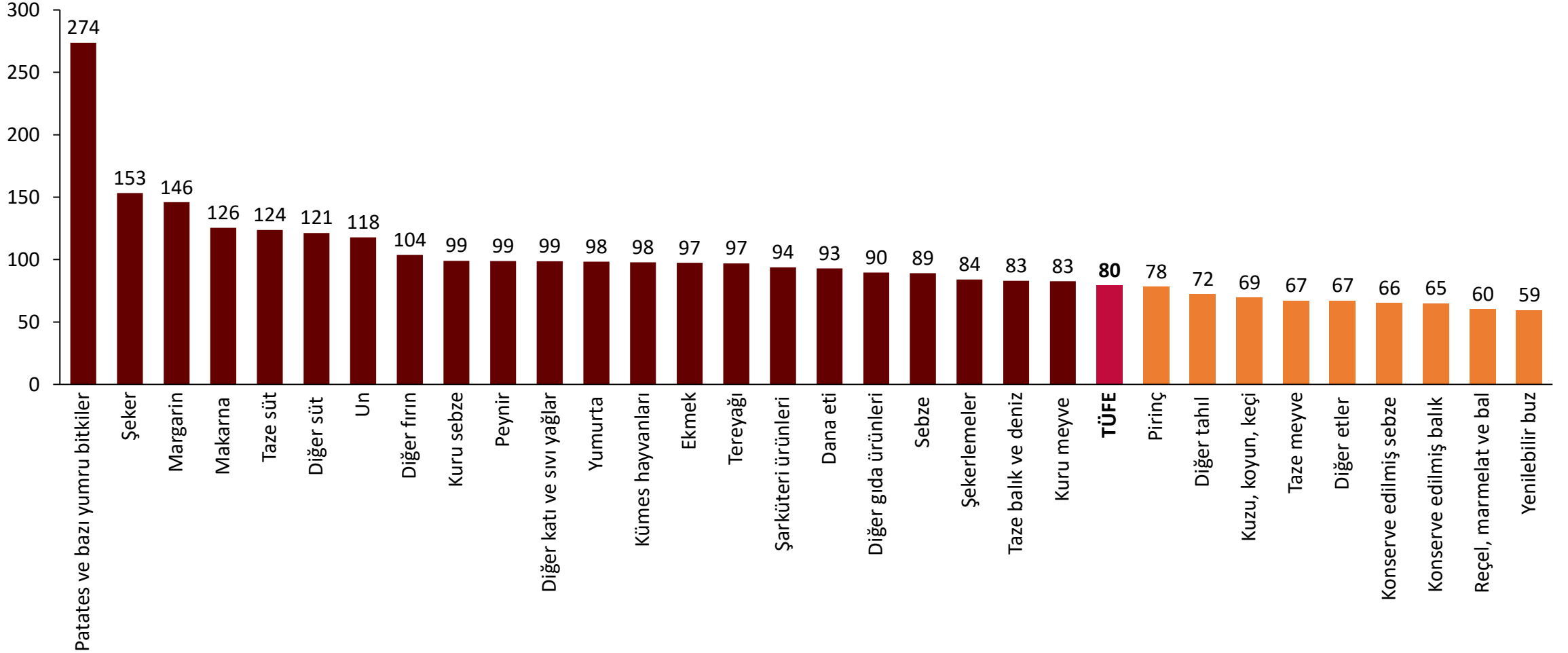
Yıllık % Değişim, Temmuz 2022

Ana gruplarda %100'ün üstünde artışlar mevcut.

Gıda Ürünleri Fiyat Artışı

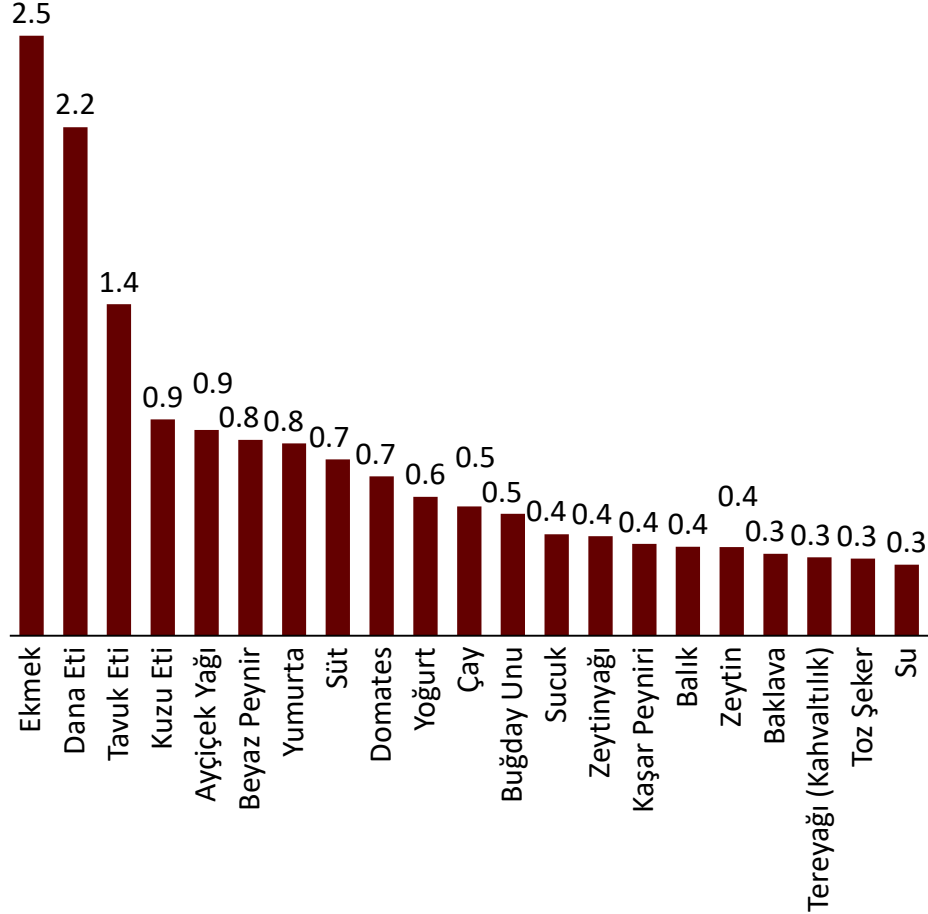
TÜFE, Yıllık % Değişim, Temmuz 2022

Gıda grubu 415 maddenin 128'ini kapsarken toplam sepetteki payı %25.

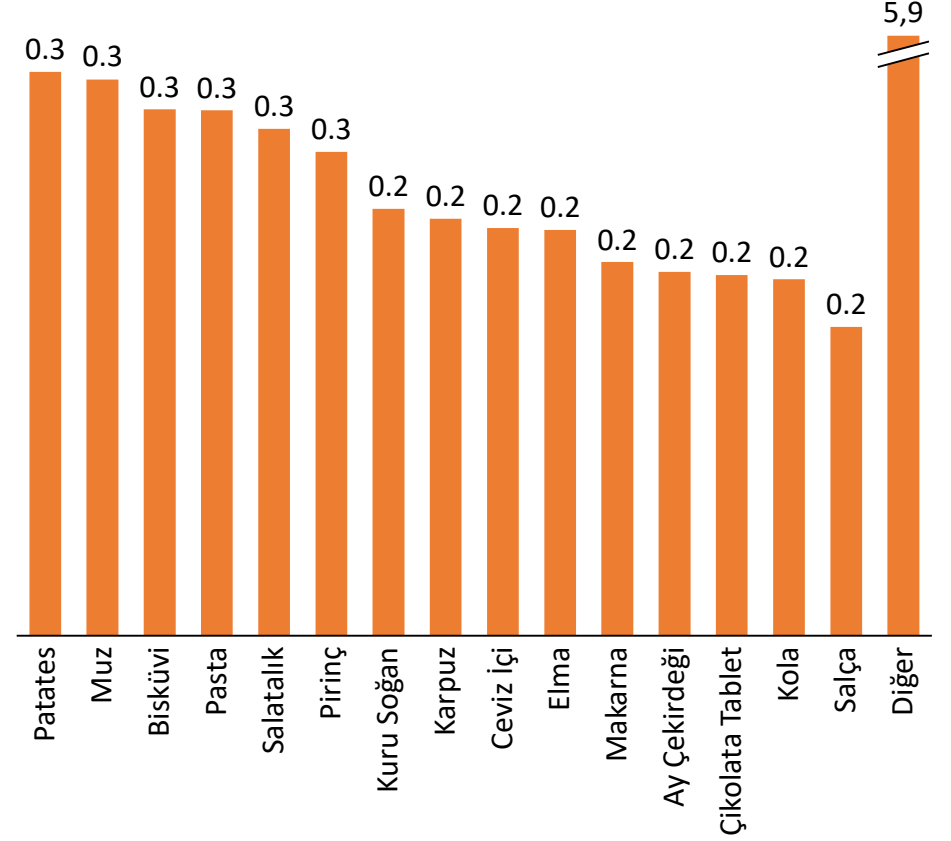
Gıda Ürünlerinin Sepetteki Ağırlığı

TÜFE'de % pay, Temmuz 2022

Gıda Ürünlerinin Sepetteki Ağırlığı

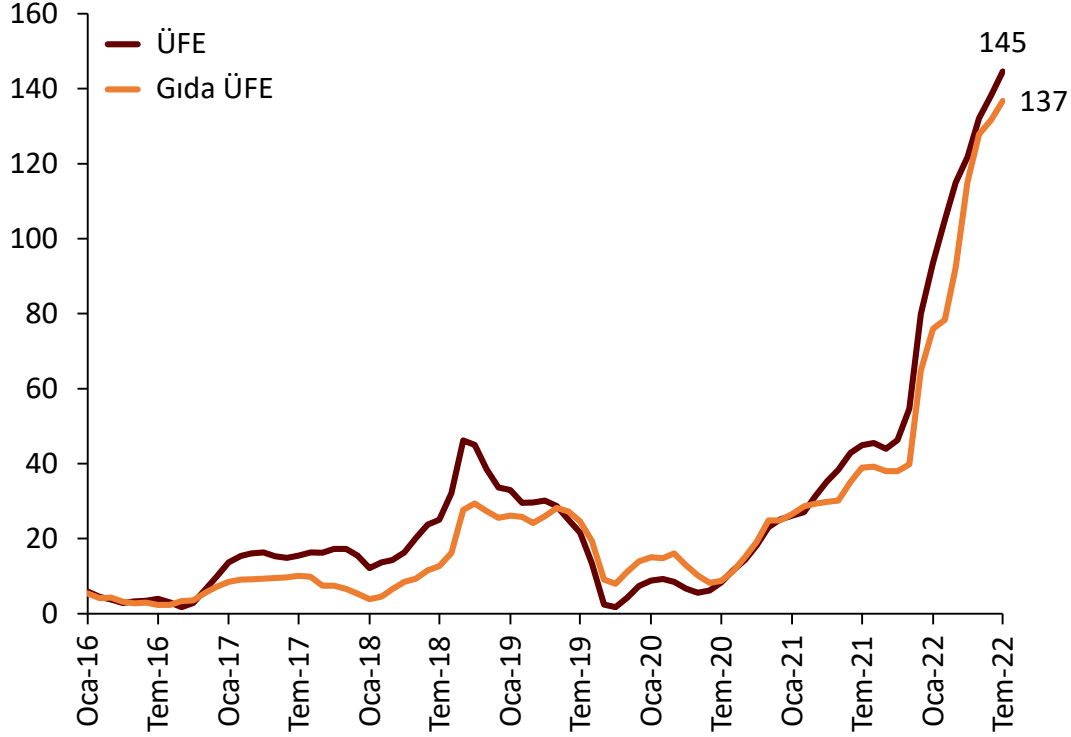
TÜFE'de % pay, Temmuz 2022

ÜFE'deki gıda artışı enerji fiyatlarının etkisiyle artan genel endeksin altında kaldı.

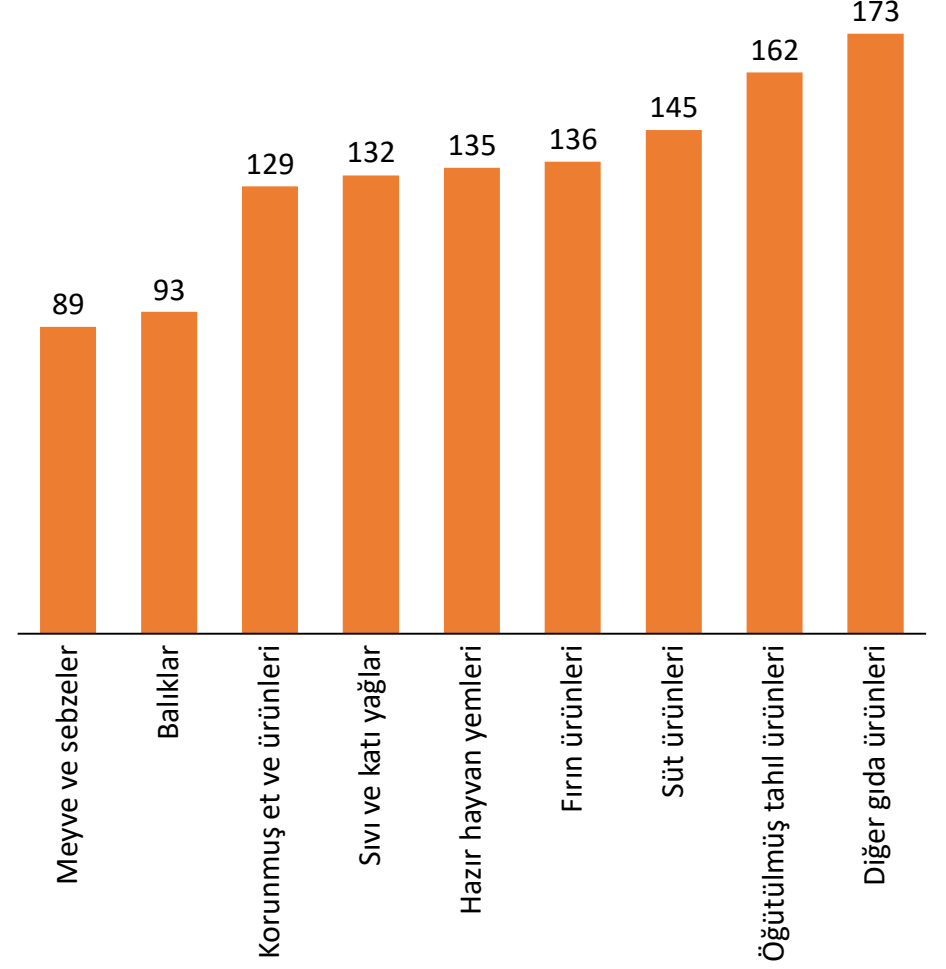
Gıda Ürünlerinin ÜFE'deki Artış

ÜFE, Yıllık % Değişim, Temmuz 2022

Gıda Grubunun Alt Ürün Artışları

Yıllık % Değişim, Temmuz 2022

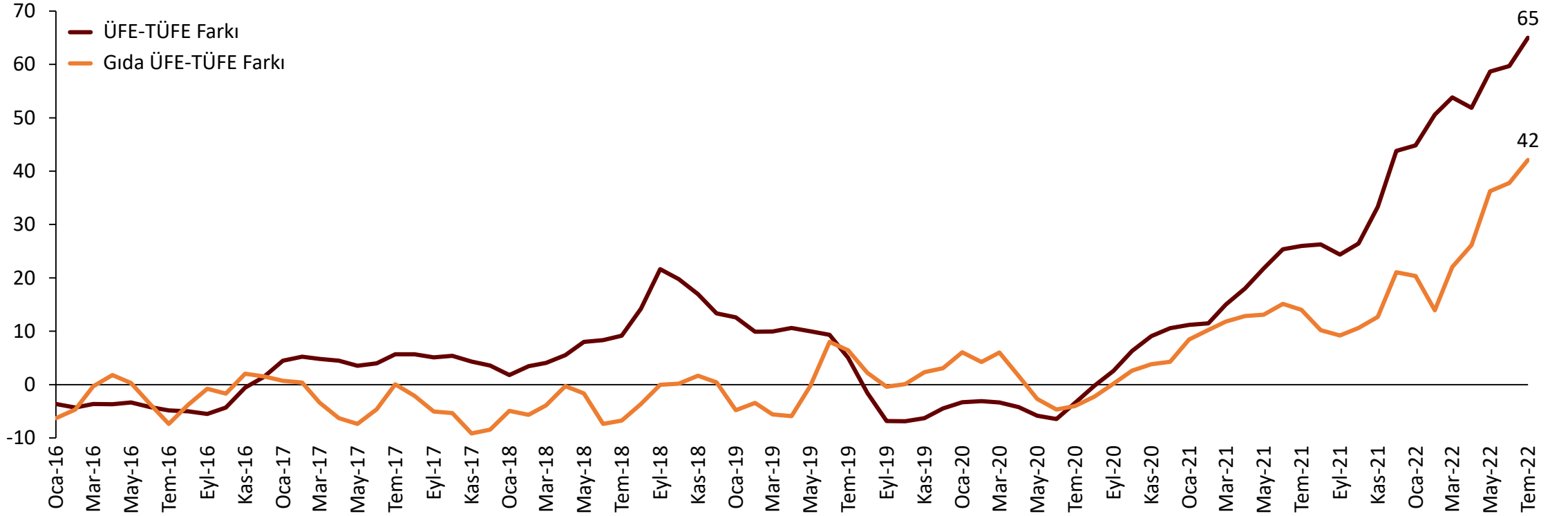

Türkiye - ÜFE vs TÜFE

ÜFE-TÜFE makasına bakıldığına sektör geneline göre maliyetleri fiyatlara daha iyi yansıtmış gözüküyor.

Üretici Fiyatları ve Tüketici Fiyat Artışları Makası

Yıllık % Değişim Farkları, Temmuz 2022

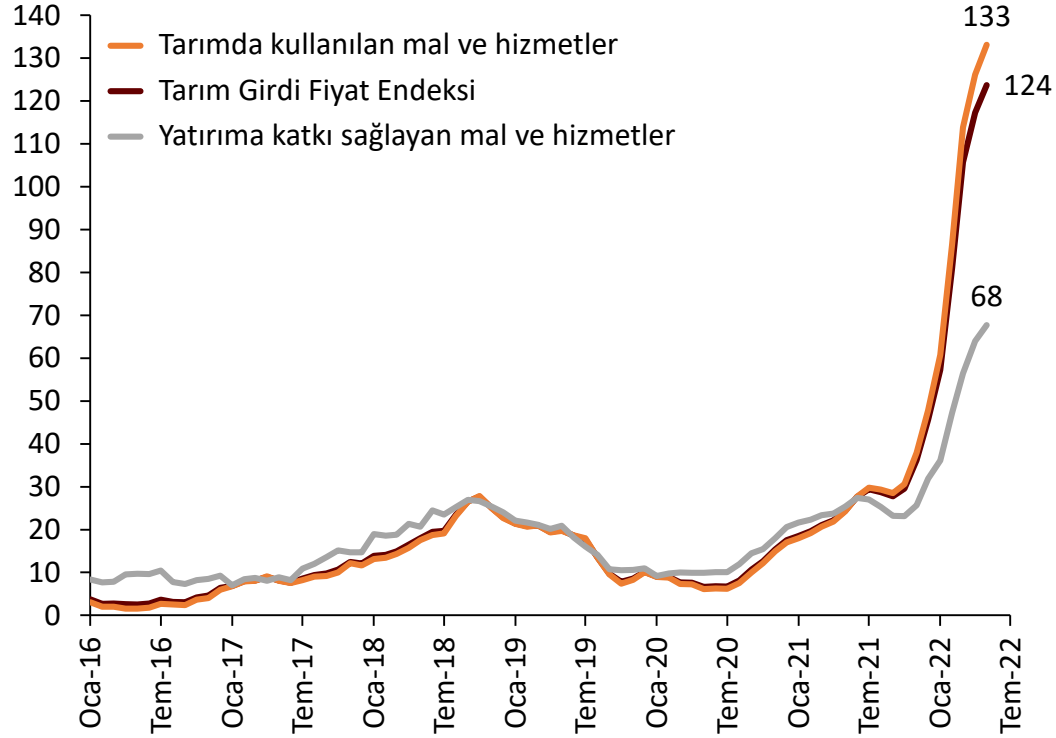

Türkiye - Tarımsal Girdi Maliyetleri

Tarımda kullanılan mal ve hizmetlerde yaşanan fiyat artışı tarımsal girdi maliyetini yukarı çekti.

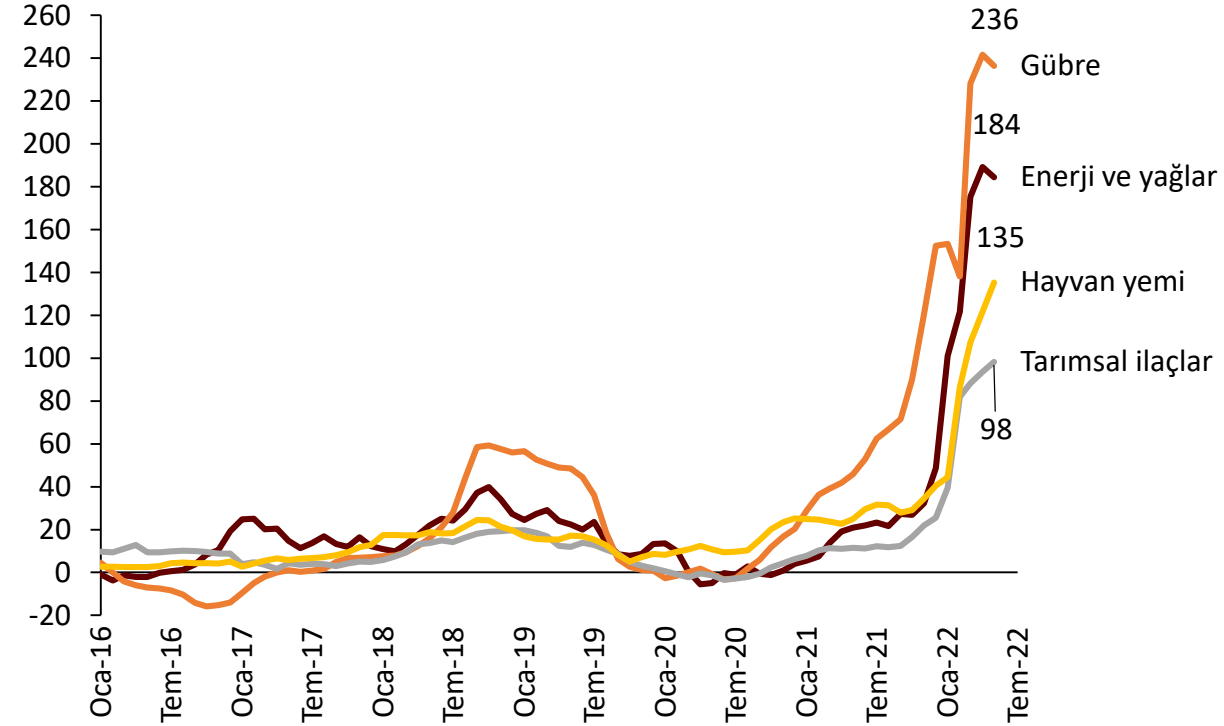
Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi

Yıllık % Değişim

Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi

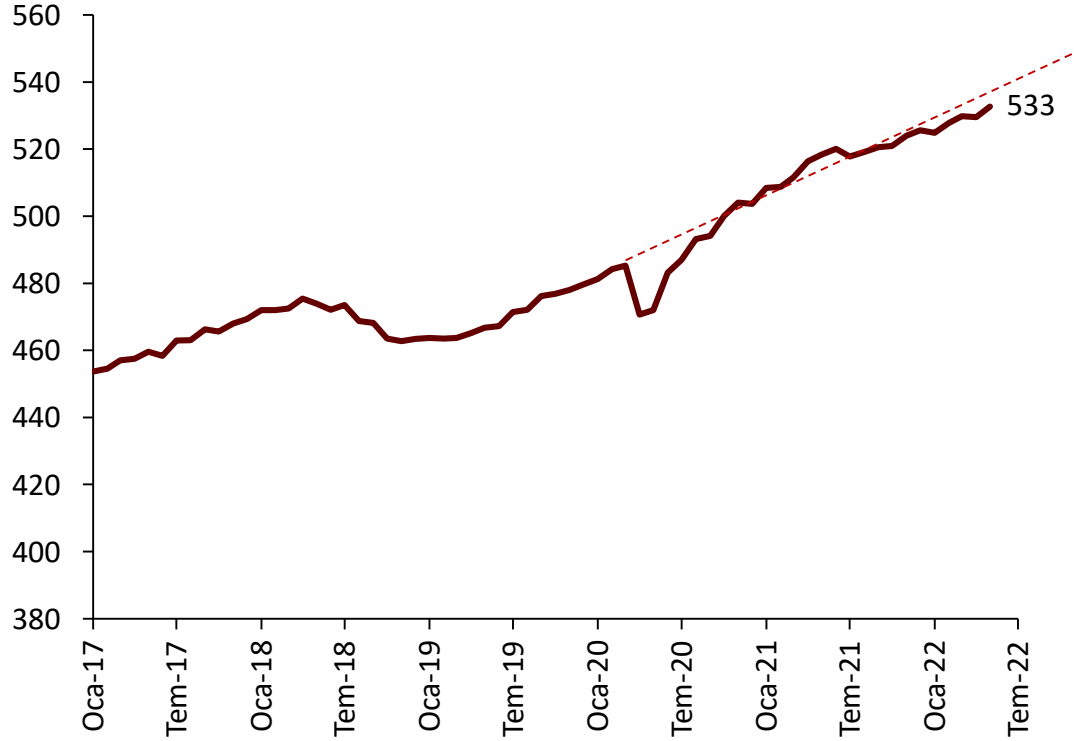
Alt Kalemler, Yıllık % Değişim

Türkiye istihdam piyasasında gıda sektörü %11-12 seviyesinde bir paya sahip.

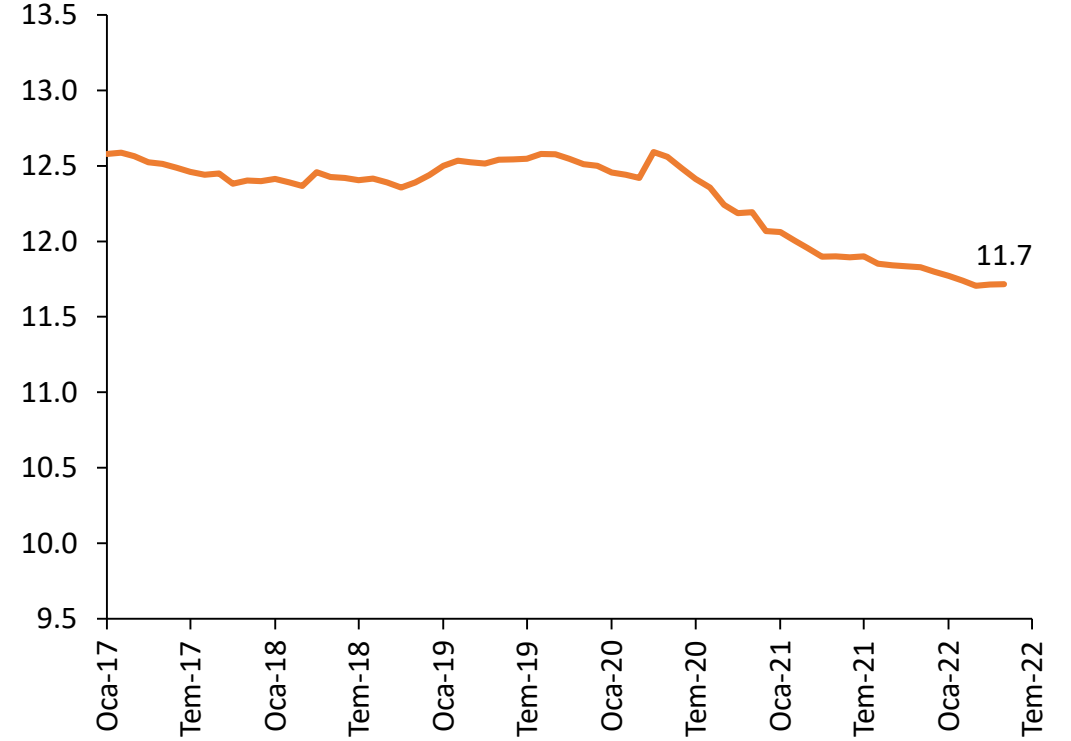
Ücretli Çalışan Göstergeleri

Arındırılmış, Gıda Ürünleri ve İmalatı, Bin Kişi

İmalat Sanayinde Gıda Ürünleri Payı

Ücretli Çalışan Göstergeleri, Gıda Ürünleri İmalatının İmalat Sektörü Payı, %

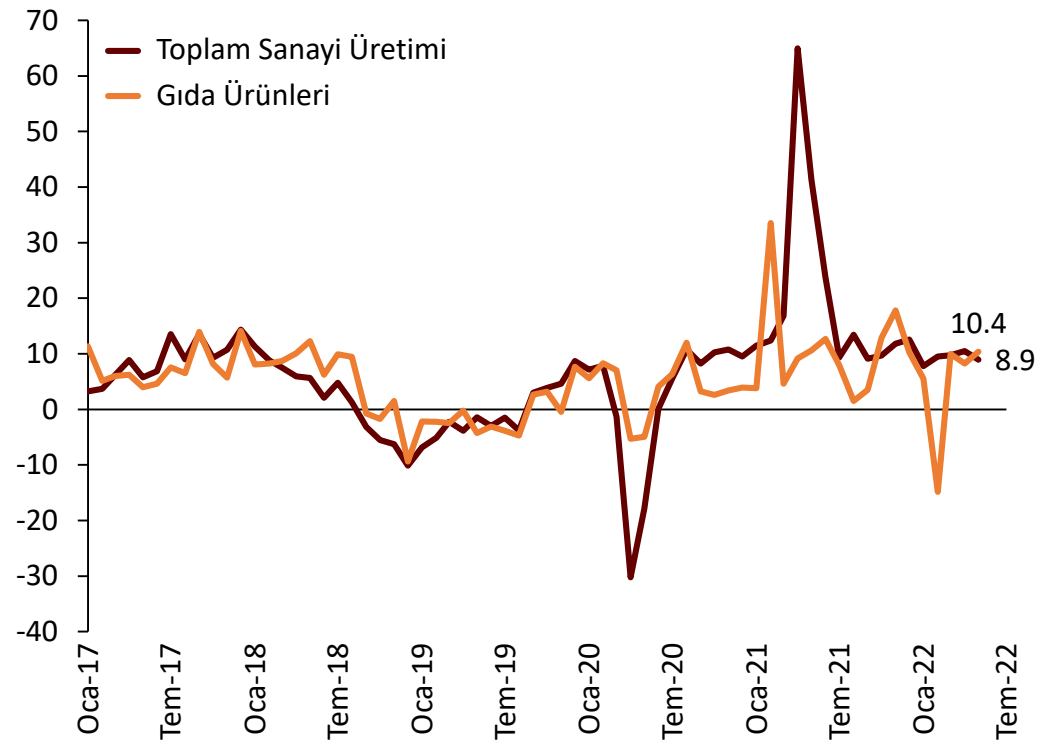

Türkiye - Sanayi Üretimi

Sektör Rusya ve Ukrayna arasındaki savaştan kötü etkilenirken toparlanma eğilimine girdi.

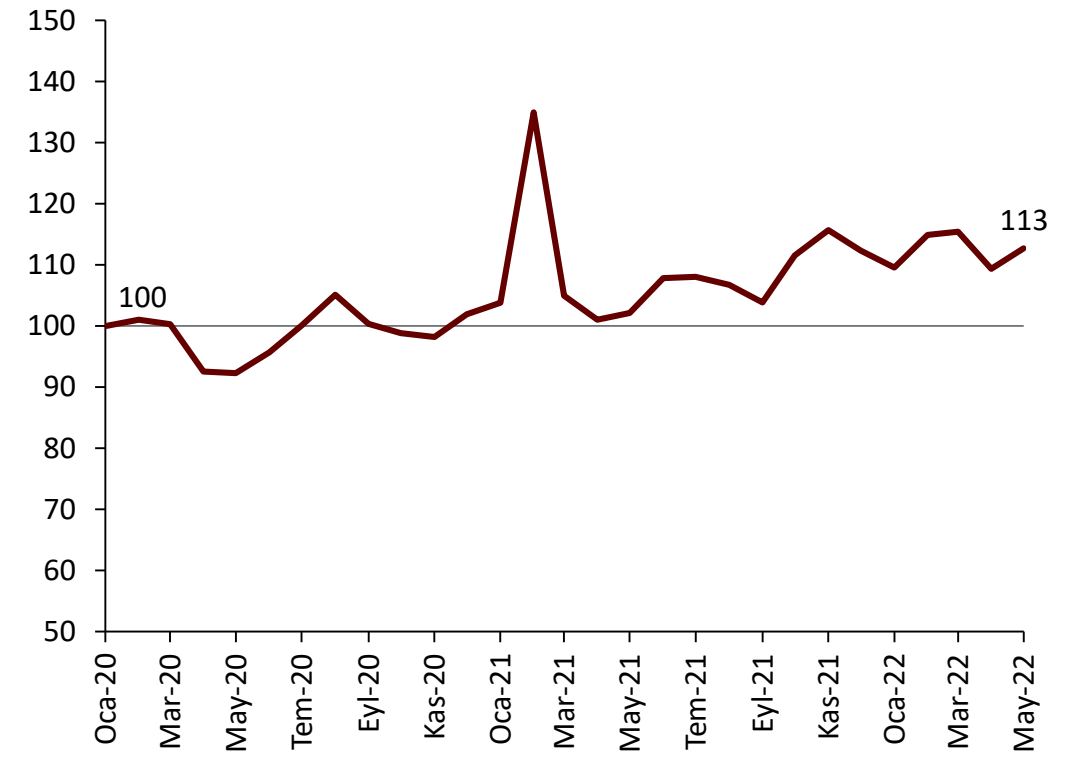
Sanayi Üretimi

Arındırılmış, Yıllık % Değişim

Sanayi Üretimi

Endeks, Ocak 2020=100

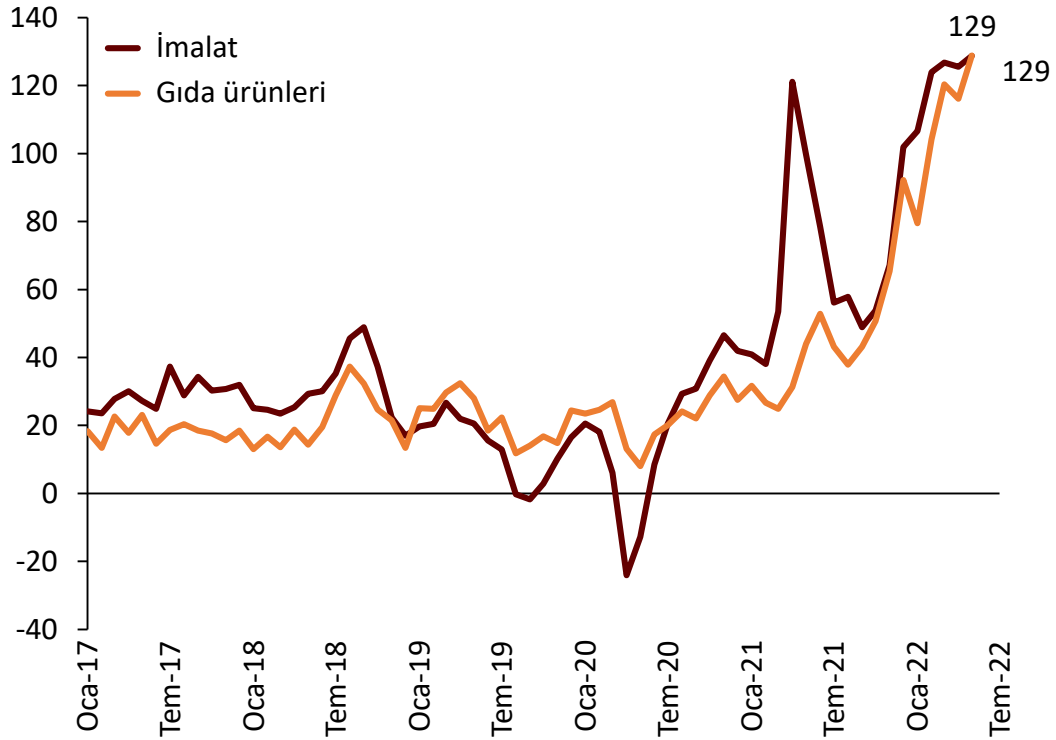

Türkiye - Sanayi Ciro ve Kapasite Kullanım Oranı

Bu toparlanma ciro değerlerinde ve kapasite kullanım oranlarında kendini gösteriyor.

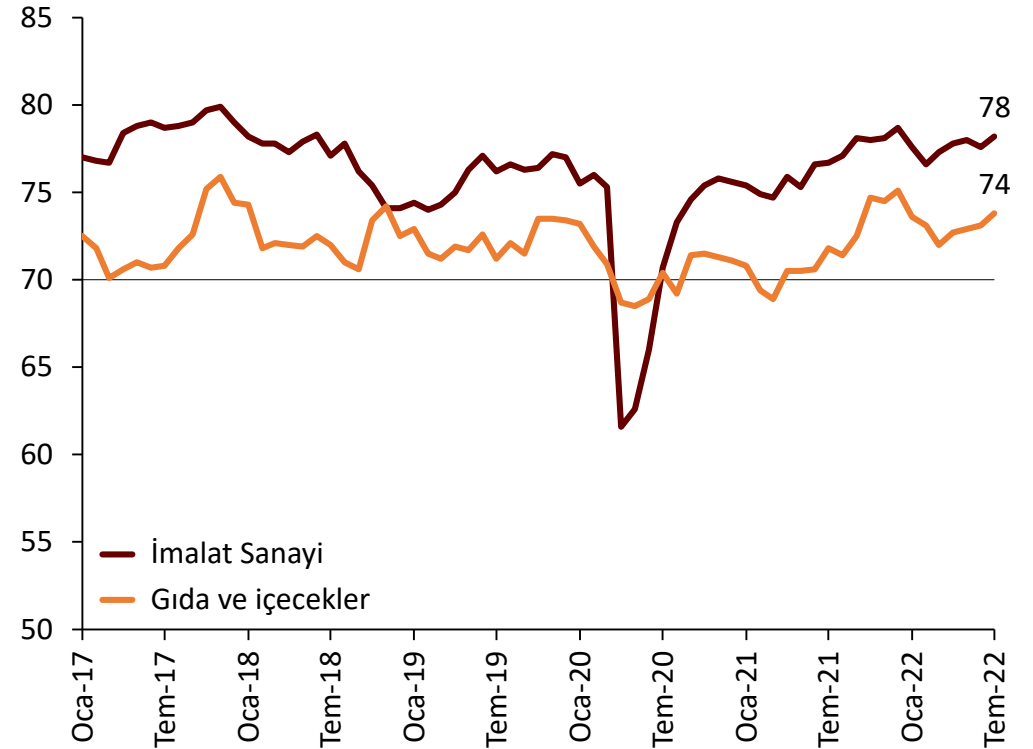
Sanayi Ciro Endeksi

Arındırılmış, Yıllık % Değişim

Kapasite Kullanım Oranı

Aylık, %

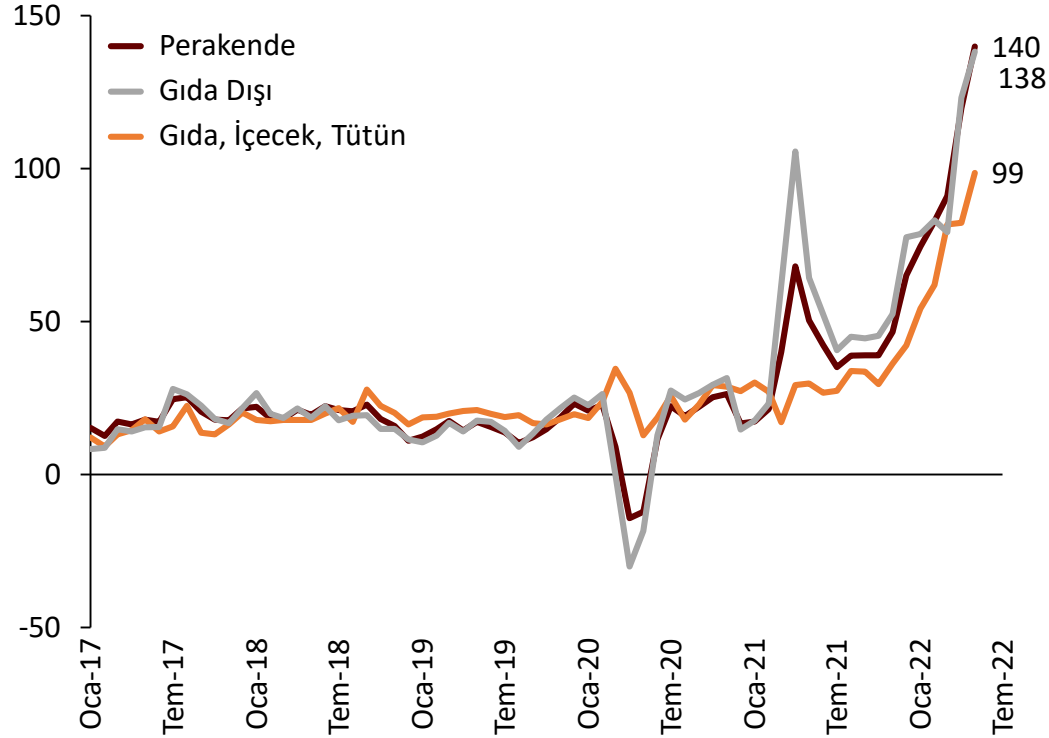

Türkiye - Perakende Ciro

Küresel durgunlukla perakende ciro endeksi ivme kaybetse de yıllık bazda iyi seviyelerde.

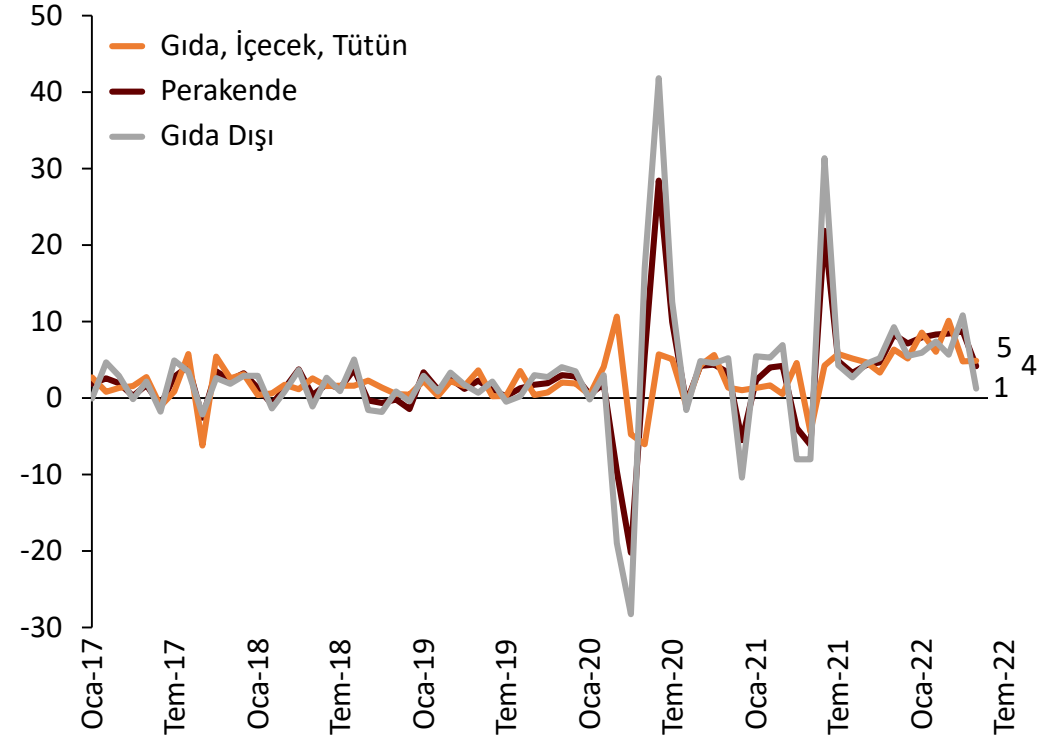
Perakende Ciro Endeksi

2015=100, Cari Fiyatlar, Arındırılmış, Yıllık % Değişim

Perakende Ciro Endeksi

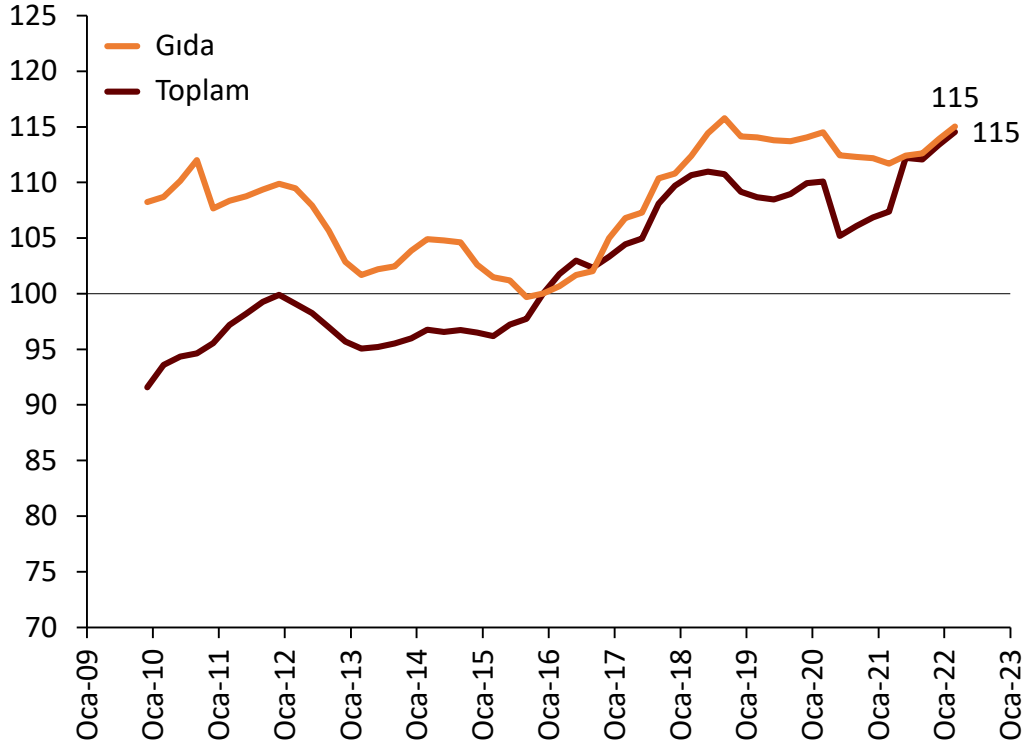
2015=100, Cari Fiyatlar, Arındırılmış, Aylık % Değişim

Sektördeki verimlilik artışı imalat sektörünün geneline göre iyi durumda.

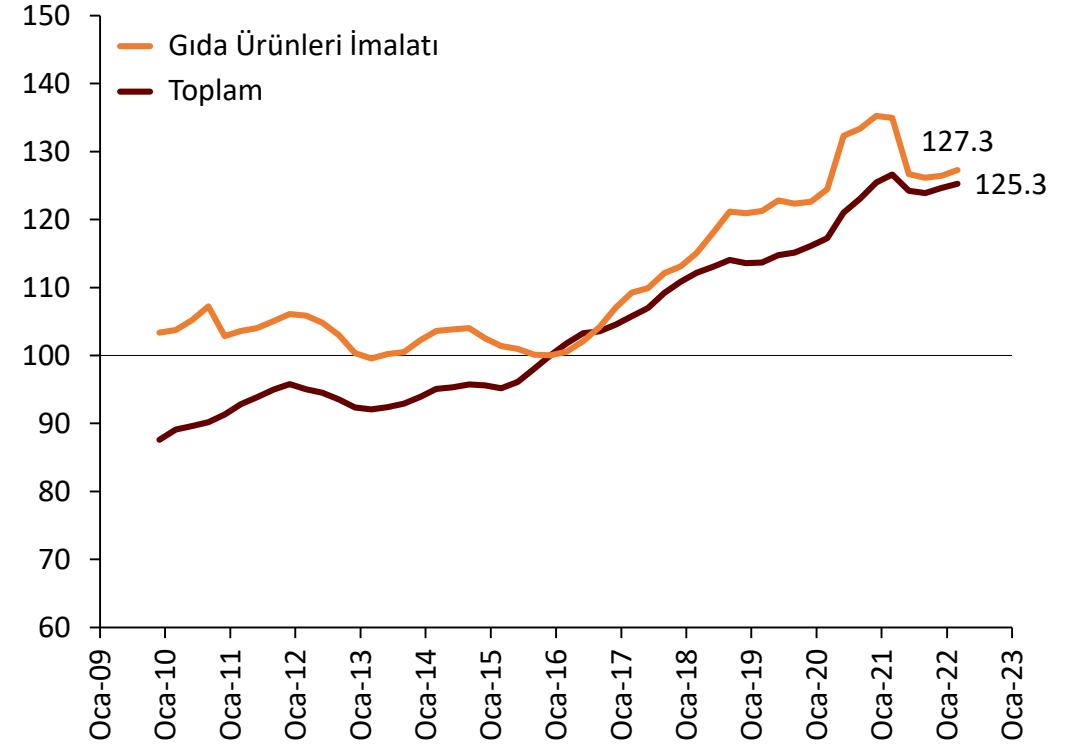
Üretim Endeksi

Çalışan Başına, 2005=100

Üretim Endeksi

Çalışılan Saat Başına, 2015=100

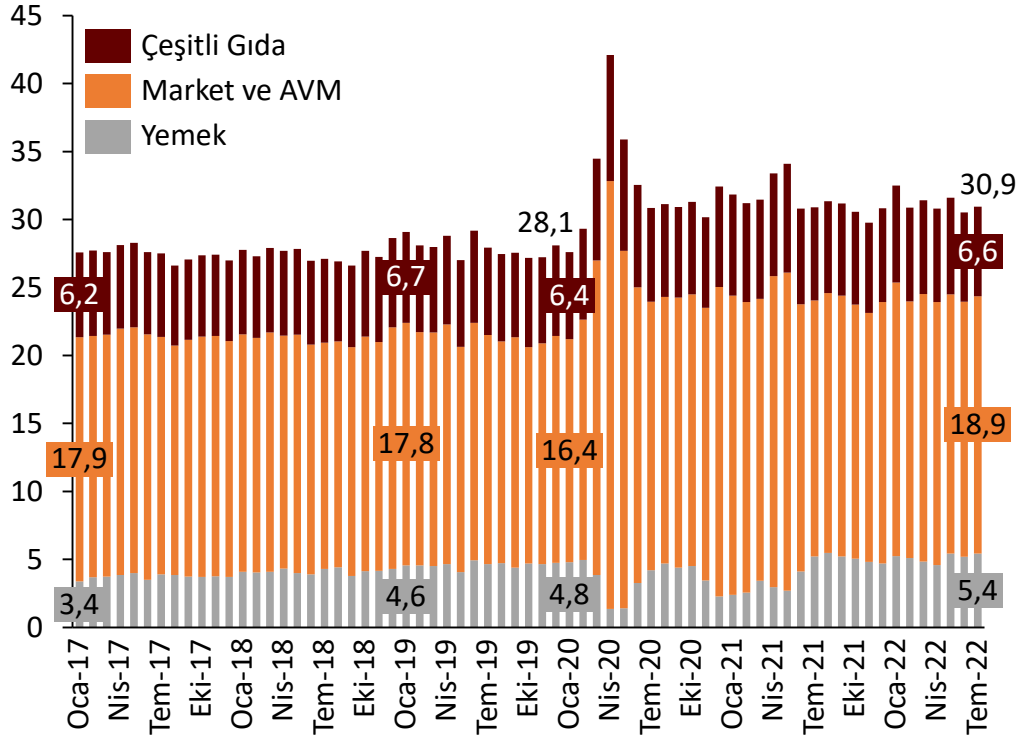

Türkiye - Kredi Kartı Harcamaları

Kredi kartı harcamalarında yemek sektörünün yükselişi dikkat çekici.

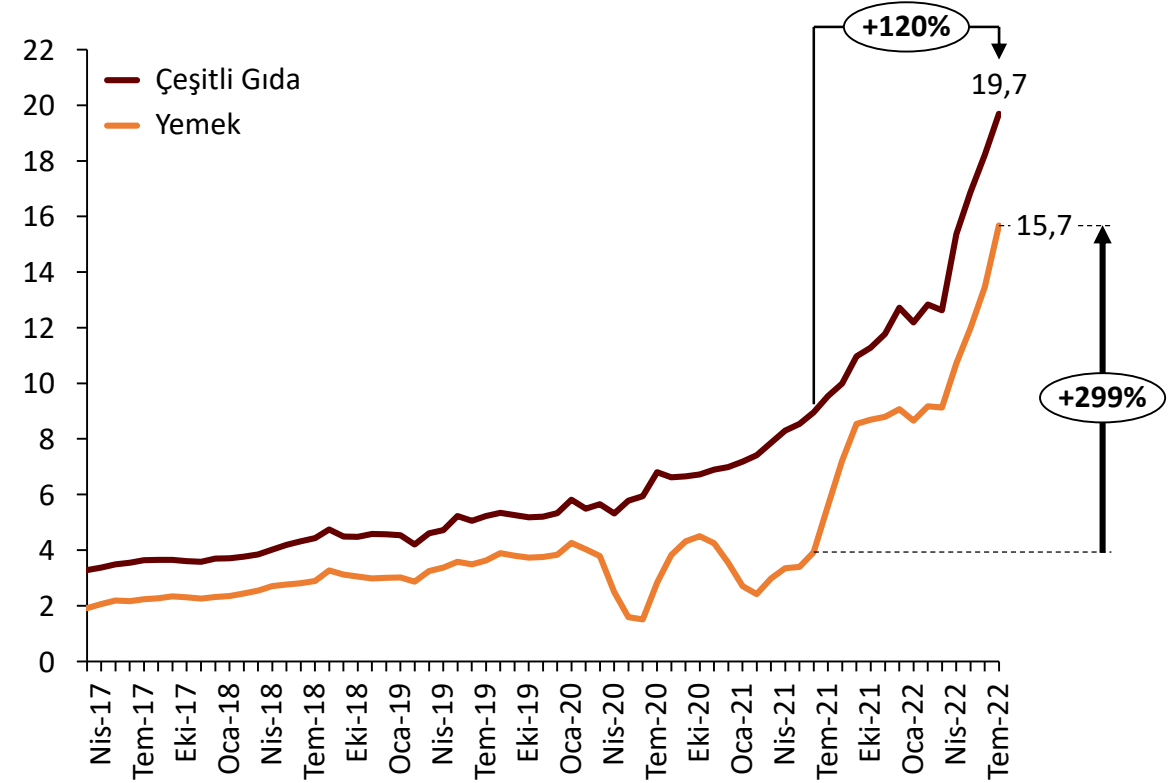
Kredi Kartı Harcamaları

Aylık, Toplamdaki % Pay

Kredi Kartı Harcamaları

Aylık, Milyar TL

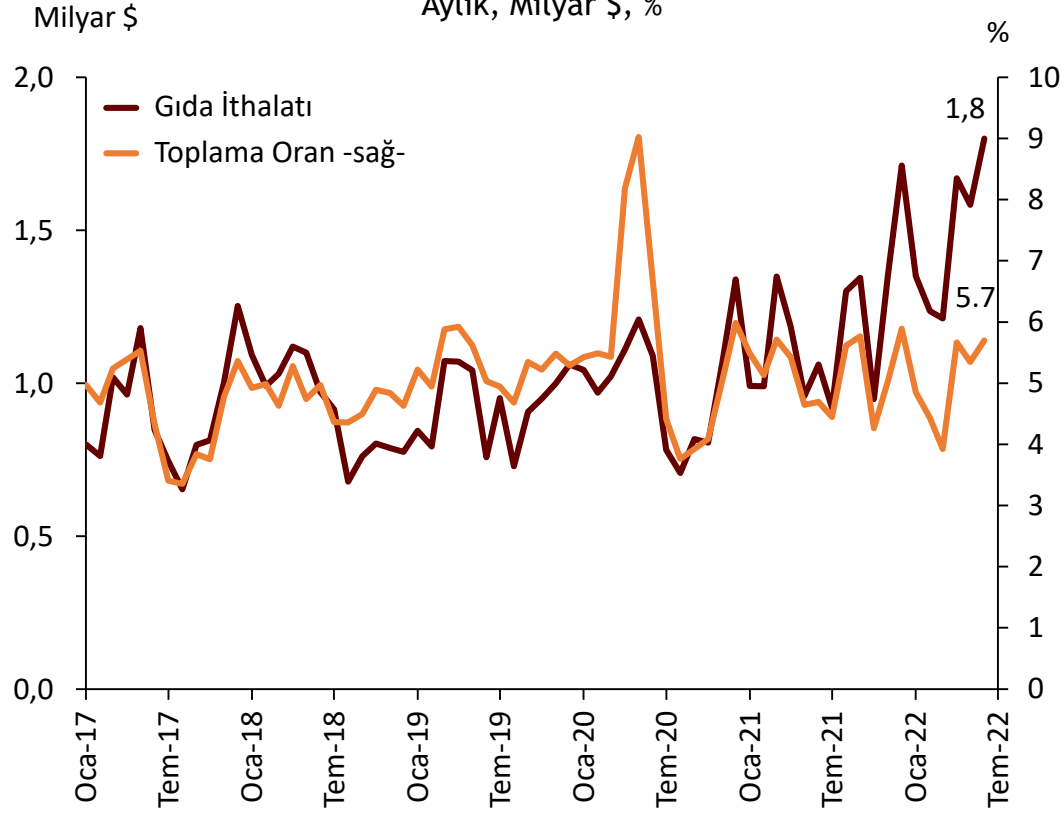

*Kredi kartı harcamalarında sektörün payının artmasında COVID-19 dönemin sonrasında kredi kartı alışkanlığının artmasının payı da var.

Sektör dış ticarete net ihracatçı konumda. (1/2)

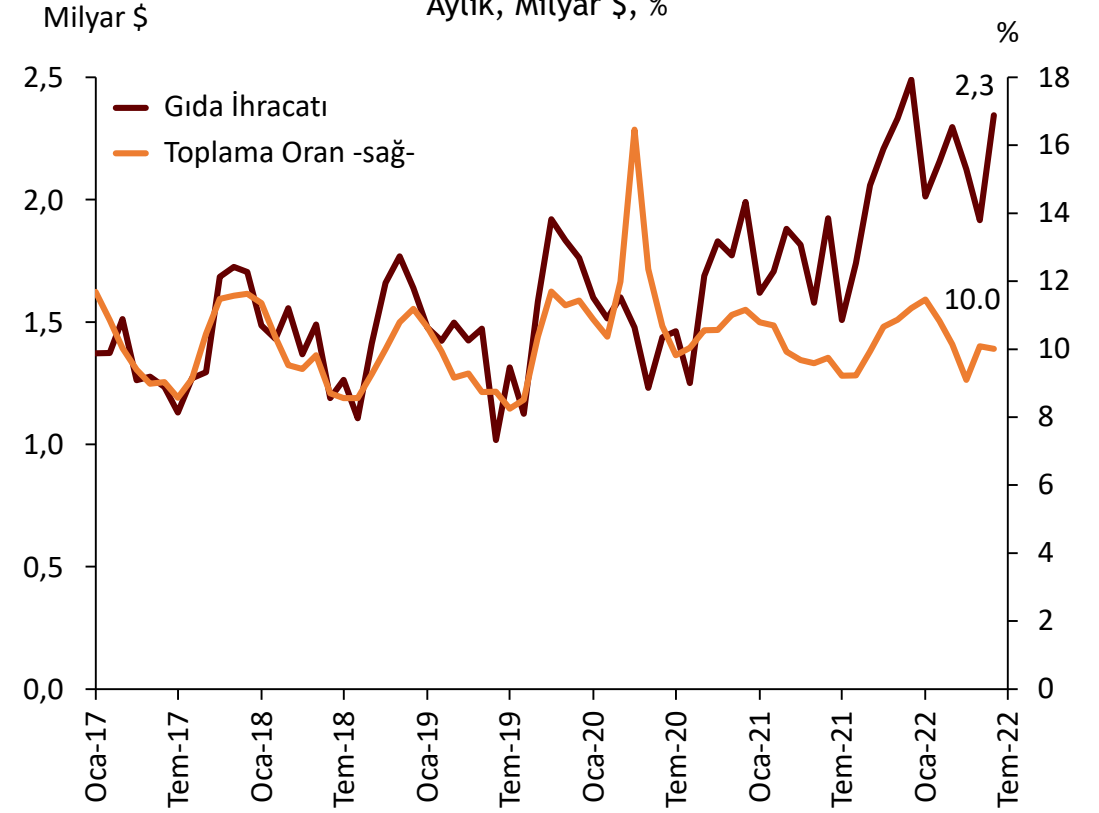
Gıda İthalatı

Aylık, Milyar \$, %

Gıda İhracatı

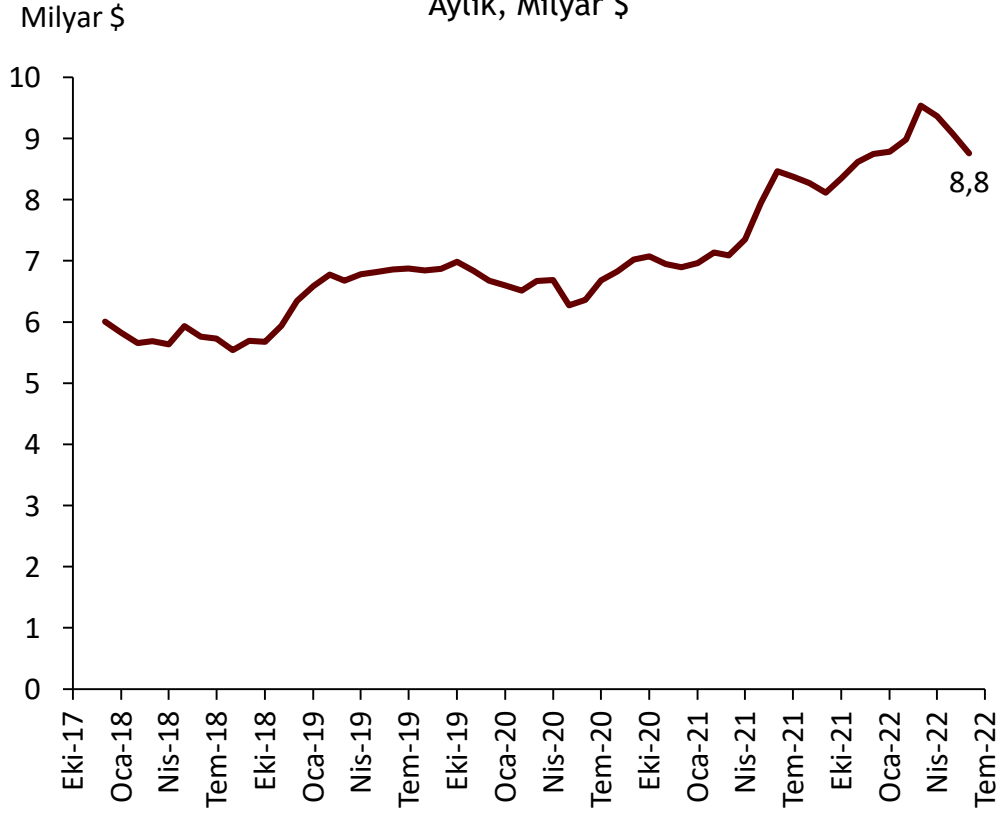
Aylık, Milyar \$, %

Sektör dış ticarete net ihracatçı konumda. (2/2)

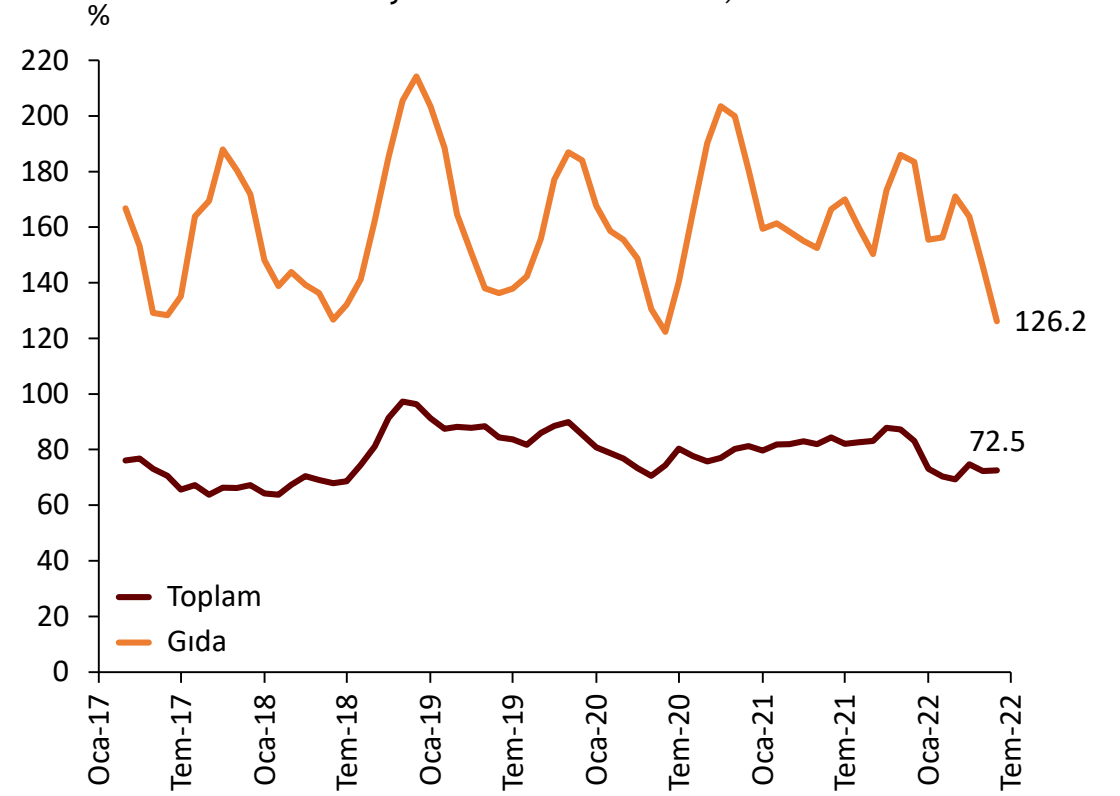
Gıda Dış Ticaret Dengesi

Aylık, Milyar \$

İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

3 Aylık Hareketli Ortalama, %

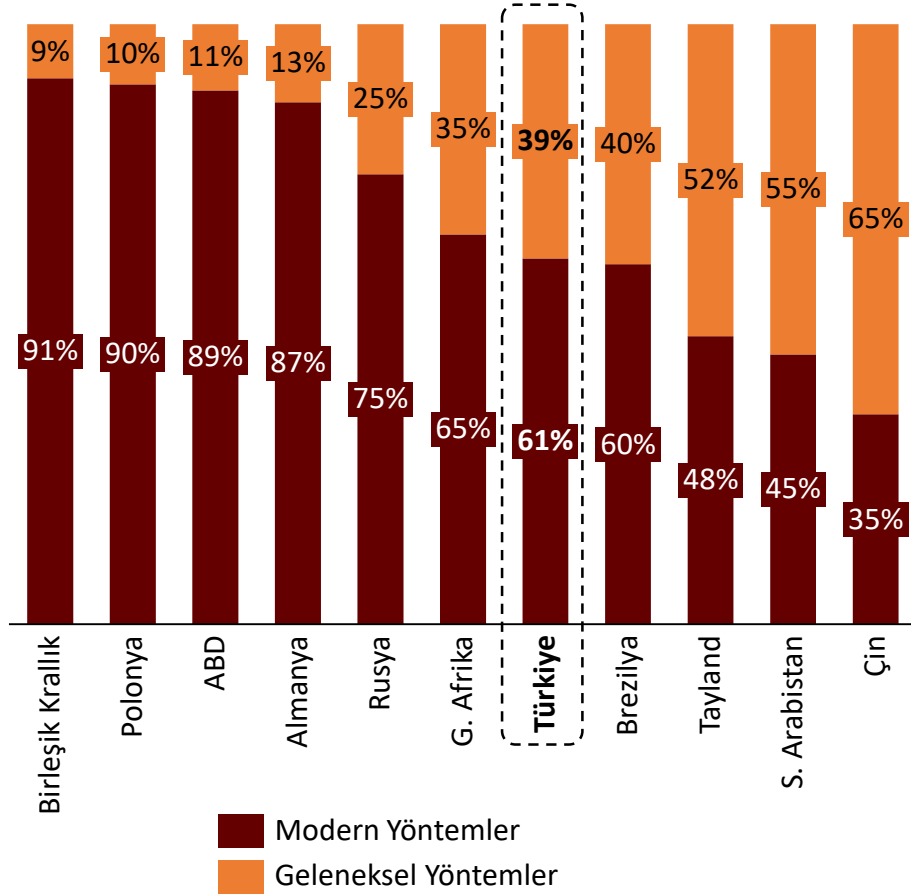

Türkiye - Gıda Satış Kanalları

Toplam gıda perakende satışında dijital kanalların önemi artıyor.

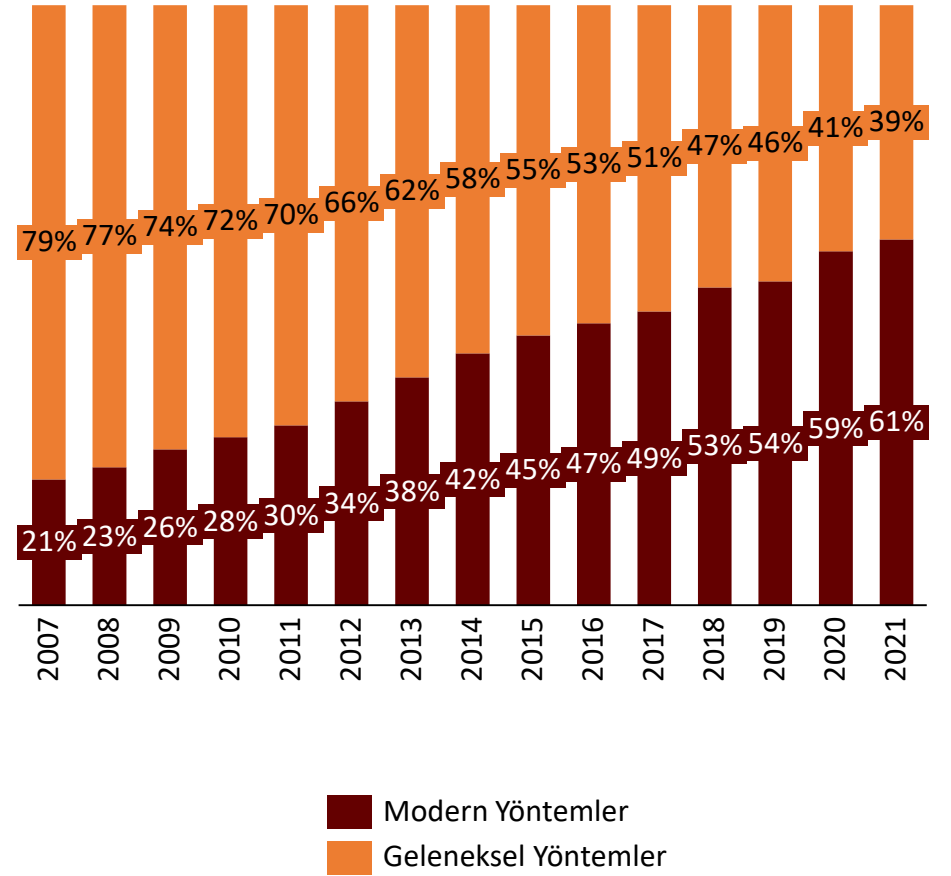
Gıda Satış Kanalları

%

Türkiye'de Gıda Satış Kanalları

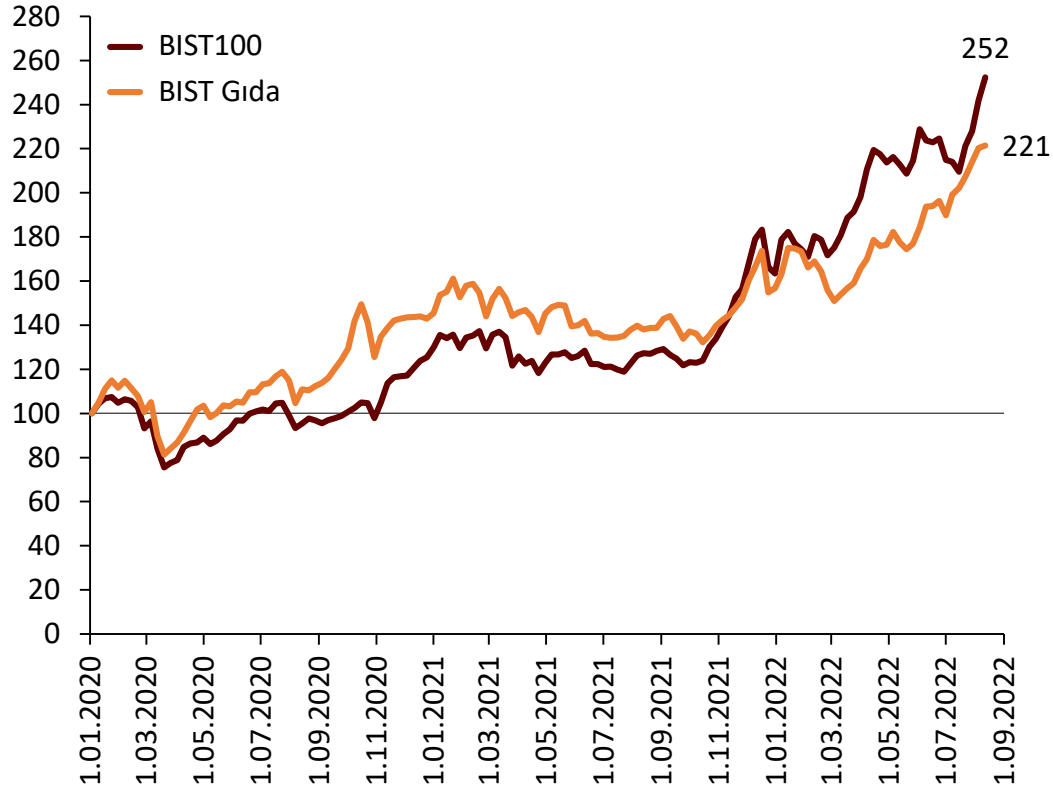
%

BIST100 endeksi sektörün önünde hareket ederken borsa şirketlerinin gelirlerinde artış söz konusu.

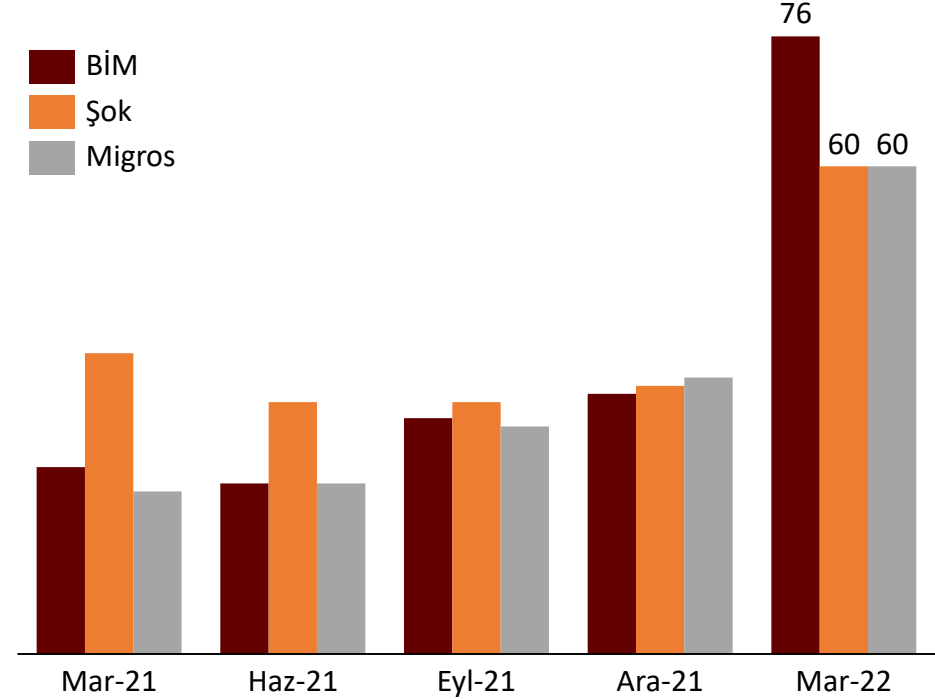
BIST100 ve Gıda Endeksi

03.01.2020=100, Endeks Değeri

Gıda Şirketlerinin Gelir Artışı

Yıllık Gelir Artışı, %

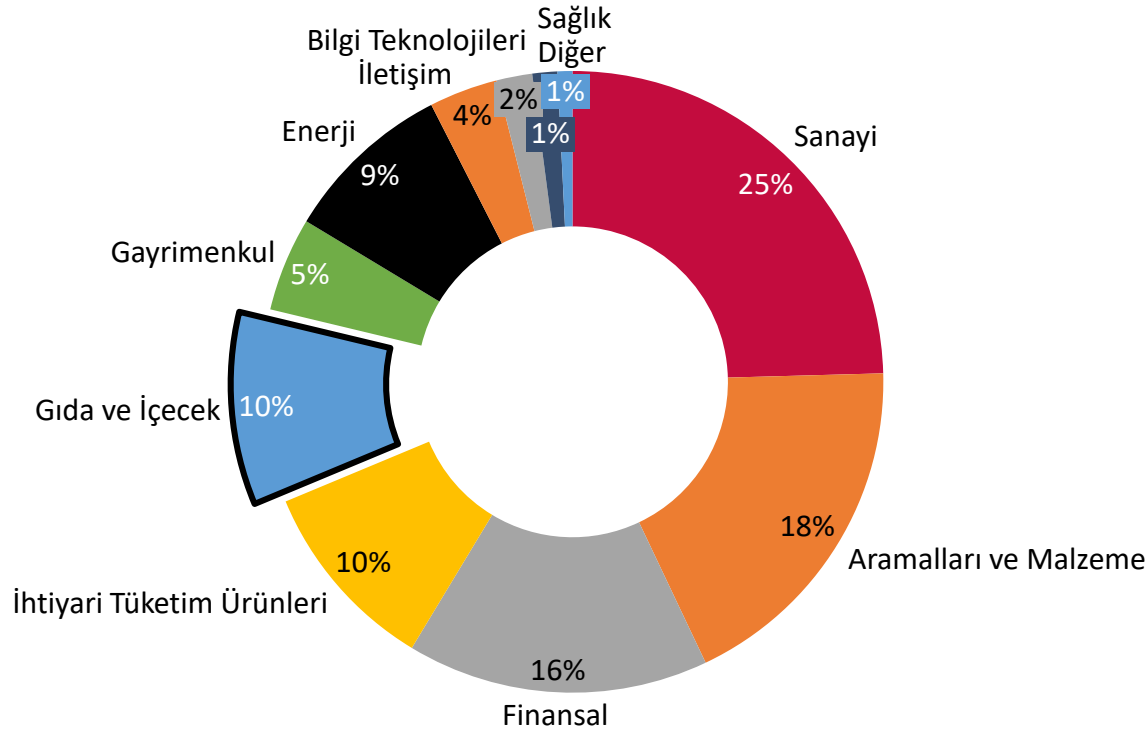

Gıda endeksi Borsa İstanbul'da %10 oranında paya sahip.

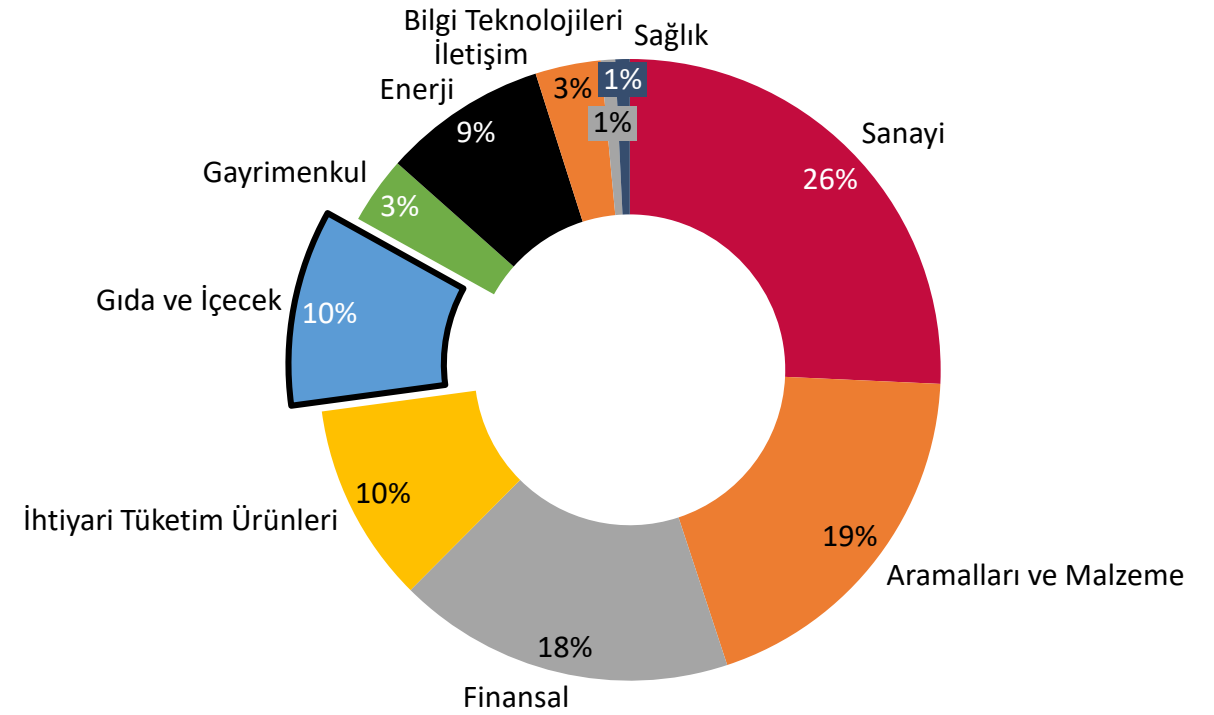
BIST Tüm Endeksi Ağırlıkları

%, Ağustos 2022

BIST100 Endeksi Ağırlıkları

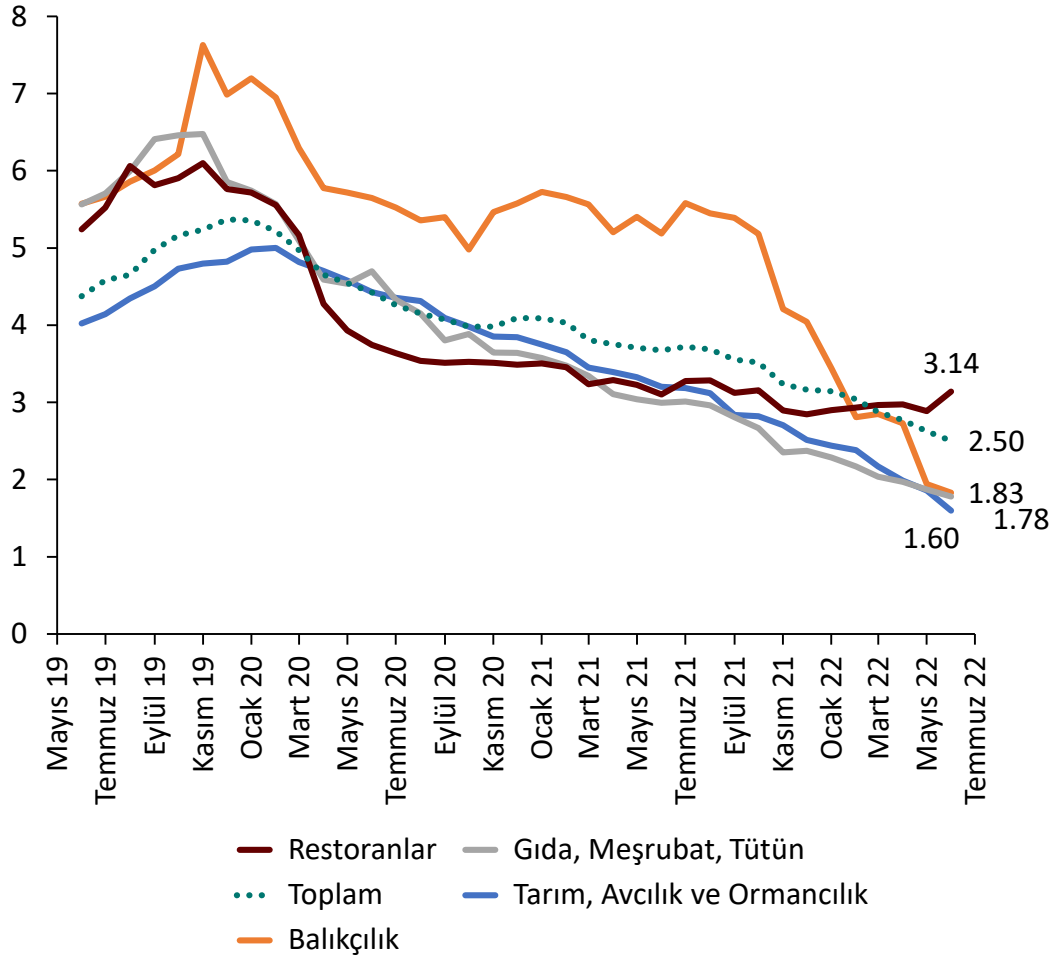
%, Ağustos 2022

Gıda sektörünün takipteki alacaklar oranı toplam orana göre daha hızlı düşerken, sektörün toplam kredilerden aldığı pay da geriledi.

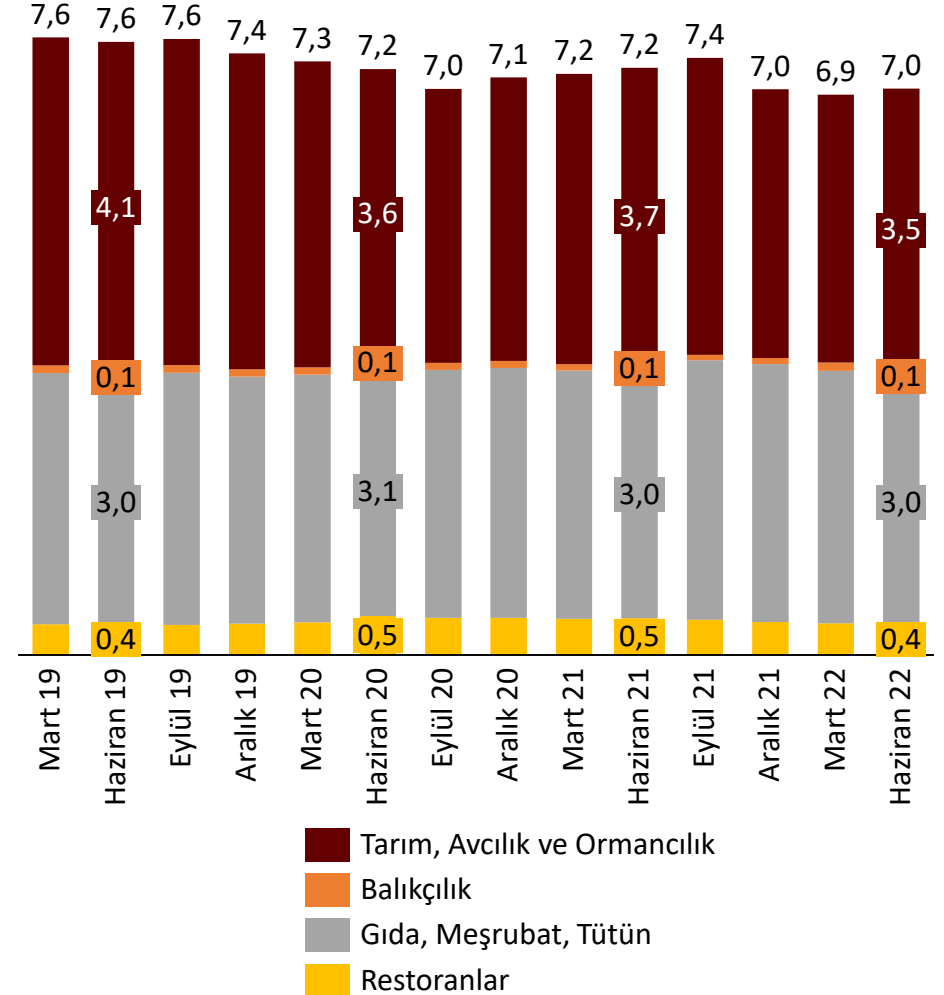
Takipteki Alacaklar Oranı

Sektör Genelinde, %

Gıda Sektörünün Kredi Payı

Toplam Krediler İçindeki % Pay

Gıda sektöründe Türkiye için yeni fırsatlar doğabilir.

GÜÇLÜ

Sektörde Birikmiş Tecrübe
Jeopolitik Konum
Markalaşma

FIRSAT

Sürdürülebilir Yaşama Uygun Ürünler
Evden Çalışmaya Uygun Ürünler
Tedarik Zincirinde Yeni Atılım İmkânı

ZAYIF

Maliyet Baskısı
Değişen İklim Koşulları
Gıda İhracatındaki Kısıtlamalar

RİSK

Gıda Güvenliği
Tedarik Problemleri
Küresel Durgunluk

Gıda güvenliğini önceleyen ve sağlıklı yaşama katkı sağlayan markaların pazar payı giderek artabilir.

Sonuç ve Beklentiler

Gıda Güvenliği

- ❑ COVID-19 döneminden sonra küresel olarak ülkelerin gıda arzına yönelik önlemleri artmıştır. Özkaynaklarla beslenmenin, emniyet stoku bulundurmanın ve markalaşmak önemini yükseltmiştir.

Tedarik

- ❑ Zincir marketlerin pazar payını artırması ve online siparişlerin çoğalması lojistik ve tedarik sektörünü pozitif etkilemiştir.

Satış- Pazarlama

- ❑ Evden çalışanlar için dondurulmuş ürünler ve sağlıklı atıştırmalıklar ve online satışı sağlayan marketlerin teknikleri güçlenmiştir. Bu teknikler ile pazar payının artması bekleniyor.

Tüketici Tercihleri

- ❑ Sürdürülebilir yaşamı mümkün kılacak baklagillere ve sağlıklı ve bağışıklığı güçlendirici olan gıdalara talep artmıştır.

Markalaşma

- ❑ Yeni ve inovatif ürünleri üreten ve gıda güvenliği konusunda itibar sahibi olan markaların pazar payı artacaktır.

Teşekkürler..

ekonomikarastirmalar@albarakaturk.com.tr

Burada belirtilen bilgiler güvenilirliğine ve doğruluğuna inanılan kaynaklardan, okuyucuyu bilgilendirmek amacıyla derlenmiştir. Resmi kaynaklardan alınan bilgilere dayalı yapılan yorumlar ve tahminler, o tarihteki kanımızı yansıtmaktaysa da bu bilgiler, hiçbir şekilde yatırım danışmanlığı faaliyeti olarak değerlendirilemeyecektir. Söz konusu kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu bilgilerin kullanılmasından doğabilecek zararlardan dolayı, Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. hiçbir sorumluluk kabul etmez. İşbu rapor içerisindeki bilgilere ait telif hakkı Bankamıza ait olup, üçüncü kişilerce izinsiz kullanılamaz, çoğaltılamaz veya kopyalanamaz.